

OPINNÄYTETYÖ

Turun kouluissa tehtävän nuorisotyön kehittäminen Lahden mallia benchmarkkaamassa

Eetu Vitikainen

Yhteisöpedagogi
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
11/2021

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi

Tekijät: Eetu Vitikainen

Opinnäytetyön nimi: Turun kouluissa tehtävän nuorisotyön kehittäminen, Lahden mallia benchmarkkaamassa

Sivumäärä: 51 ja 10 liitesivua

Työn ohjaaja: Satu Riikonen

Työn tilaaja: Turun kaupungin nuorisopalvelut

Opinnäytetyöni liittyi Turun kaupungin nuorisopalveluiden tunnistamaan tarpeeseen kehittää kouluissa tehtävää nuorisotyötä. Työlle asettamani päätavoite oli luoda opinnäytetyön tuotoksena konkreettinen kehitysehdotus Turun toiminnalle Lahden koulunuorisotyön toimintamallia benchmarkkaamalla. Asetettuun päätavoitteeseen en työssäni haluamallani tavalla päässyt, mutta sitä kohti tähtäävät välitavoitteet muun muassa kuntien toimintamallien sekä käytännön työn monipuolisesta selvittämisestä täyttyivät.

Käytin opinnäytetyössäni laadullisia tutkimusmenetelmiä. Keräsin aineiston haastatteluja sekä fasilitoimaani, asiantuntijoista koostuvaa, verkkoseminaaria hyödyntäen. Pääosa haastatteluista tehtiin puolistrukturoidusti, osa ryhmähaastatteluna. Turussa haastattelujen otanta oli kolme, Lahdessa kuusi. Käytin kahdenlaista haastattelurunkoa, joista toinen palveli hallinnollisista tehtävistä vastaavien haastatteluja, toinen käytännön työntekijöiden. Verkkoseminaariin osallistui seitsemän henkilöä. Jokainen osallistuja oli valmistellut puheenvuoron omasta työnkuvastaan. Kaikki opinnäytetyössä kerätty tieto on saavutettu etäyhteyksiä hyödyntäen.

Litteroin, teemoittelin sekä analysoin keräämäni aineiston Word-ohjelmaa hyödyntäen. Opinnäytetyön tulokset antoivat kokonaisvaltaista kuvaa Turun sekä Lahden kouluissa tehtävän nuorisotyön tilanteesta, mallista, käytännön työstä, koetuista hyödyistä sekä haasteista. Pystyin tulosten pohjalta esittämään jonkinlaisia kehityssuuntia tilaajalle, mutta alkuperäistä konkreettista kehitysehdotusta en opinnäytetyöni puitteissa pystynyt luomaan.

Lopullinen tuotos ”Lahden koulunuorisotyö, opinnäytetyön tuloksia 2021” pyrkii tiivistämään opinnäytetyössä kerätyn tiedon Lahden koulunuorisotyöstä kattamalla lyhyesti kaikki opinnäytetyön osa-alueet. Tuotos sisältää tiivistyksen Lahden mallista, sen kronologisesta kehityksestä, koetuista haasteista ja hyödyistä sekä käytännön työtehtävistä.

Asiasanat: nuorisotyö, koulunuorisotyö, koulu, kehittäminen

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree programme of NGO and youth work

Author: Eetu Vitikainen

Title: Developing youth work in the schools of Turku. Benchmarking the Lahti model.

Number of pages: 51 and 10 attachment pages

Supervisor: Senior Lecturer Satu Riikonen

Commissioned by: The youth services of Turku

This thesis is about developing youth work in the schools of Turku with the help of the model used in the City of Lahti. The aim of the thesis is to explore the models in Turku and Lahti and to learn comprehensively about the practical aspects of youth work in these municipalities.

The research methods used in this thesis were qualitative. Information was gathered through interviews and an online seminar. Both group interview and semi-structured interview were used as a tool for benchmarking. In Turku, altogether three interviews were carried out and six in Lahti. At the online seminar, there were seven participants from the field of school youth work.

This thesis resulted in the description of the school youth work models of the cities of Turku and Lahti as well as of the practical work carried out in both municipalities. The results indicate that the nature of school youth work is very subjective encountering work, considered to be important for future preventive work. By comparing the upsides and challenges of the school youth work in Turku and Lahti, it is possible to present new ideas for future work.

Keywords: youth work, school youth work, developing,

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	NUORISOTYÖN KEHITTÄMINEN TURUN KOULUISSA	8
	2.1 Tilaajana Turun kaupungin nuorisopalvelut	8
	2.2 Lahden koulunuorisotyö suunnannäyttäjänä.....	9
3	NUORISOTYÖ KOULUISSA.....	11
	3.1 Nuorisotyö kouluissa, mitä se on?	11
	3.2 Yhteisöpedagogi tukee nuorisotyötä kouluissa.....	14
4	NUORISOTYÖN JA KOULUN YHTEENSOVITTAMINEN.....	16
	4.1 Nuorisotyötä kouluissa vai koulunuorisotyötä?.....	16
	4.2 Sopiiko nuorisotyö kouluun?	16
	4.3 Yhteistyön tasot ja motiivit koulun ja nuorisotyön välillä.....	18
5	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	21
	5.1 Tavoite ja tutkimuskysymykset	21
	5.2 Käytetyt menetelmät	22
	5.3 Aineiston keruu	24
	5.4 Aineiston analyysi.....	26
6	TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU	28
	6.1 Kuntakohtaiset koulunuorisotyön mallit.....	28
	6.2 Nuova-hanke	30
	6.3 Kokemuksia Lahden koulunuorisotyön mallista	31
	6.4 Lahden ja Turun koulunuorisotyö käytännössä	34

6.5 Koulunuorisotyön arvot, hyödyt ja haasteet	37
6.6 Vaikuttavuuden mittaaminen koulunuorisotyössä	38
6.7 Fasilitoitu verkkoseminaari ja koulunuorisotyön tulevaisuus.....	40
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	43
7.1 Tulosten vertailua ja pohdintaa	43
7.2 Kehittämisalueiden tunnistaminen kehityksen pohjana.....	44
8 LOPUKSI	47
LÄHTEET	49
HAASTATTELUT	53
LIITTEET	54

1 JOHDANTO

Itseohjautuvuus painottuu 2020-luvun opiskelijoiden opinnoissa. Monialainen, ilmiöpohjainen opiskelu avaa ovia epämuodolliselle, non-formaalille, oppimiselle, johon muun muassa nuorisotyöllä on paljon annettavaa. Nuoret ja heidän vertaisryhmänsä tarvitsevat, itseohjautuvuudesta huolimatta, aikuisen tukea ja ohjausta. 2020-luvulla tämän tuen tulisi tulla koko kasvattajayhteisöltä. (Lähdeniemi, Kantonen & Pöyry 2020.) Vallitseva pandemia tilanne, korona, on vaikuttanut merkittävästi nuorten hyvinvointiin ja näin ollen myös kasvattajayhteisöön suunnattuihin vaatimuksiin. Allianssin ja MTV uutisten tammi-helmikuussa tekemässä kyselyssä kartoitettiin 13–30-vuotiaiden hyvinvointia. Tuloksista selvisi, että 75 % vastaajista koki hyvinvointinsa heikentyneen koronarajoitusten takia (Allianssi ry & MTV uutiset 2021a).

Hyvinvoinnin laskemisen myötä myös nuorten yksinäisyyden ja syrjäytymisriskin koetaan kasvaneen pandemian aikana. Allianssi ja MTV uutiset teettivät kyselyn nuorisoalan ammattilaisille huhtikuussa, jonka tuloksena 59 % arvioi edellä mainittujen haasteiden kasvaneen jonkin verran, 29 % erittäin paljon. (Allianssi ry & MTV uutiset 2021b). Pandemian vaikutukset ulottuvat varmasti myös tulevaisuuteen, jossa juuri nuorten hyvinvointia tulee turvata aikaisempaa tehokkaammin. Yksi tapa tähän voisi olla kouluissa tehtävän nuorisotyön kehittäminen.

Turun kaupungin nuorisopalvelut, opinnäytetyöni tilaaja, on tunnistanut tarpeen kehittää nuorisotyötään kouluissa. Nykyiselle työlle ei ole olemassa toimintamallia, vaan käytännön työ on melko irrallista. Opinnäytetyöni tavoitteena on auttaa kouluissa tehtävän nuorisotyön kehittämistä Turussa Lahden koulunuorisotyön toimintamalliin peilaten. Konkreettisena opinnäytetyön tuotoksena luon Lahden mallin hallinnollisen ja käytännön toiminnan kasaavan tietopaketin, jota tilaaja voi käyttää kehittämisen pohjana. Tavoitteeseen pääseminen vaatii kokonaisvaltaista kuntien toimintaan tutustumista.

Käytän opinnäytetyössäni aikaisemmassa kappaleessa esiteltyjä termejä nuorisotyö kouluissa, kouluissa tehtävä nuorisotyö sekä koulunuorisotyö. Koulunuorisotyöllä viitataan kouluissa vaikuttavasti tehtävään nuorisotyöhön osana koulun moniammatillista toimintakulttuuria, kun taas nuorisotyöllä kouluissa ja kouluissa tehtävällä nuorisotyöllä tarkoitan enemmän tavoitteellista keikkamaista kouluissa toimimista. Lahden toimintamalli kuvastaa koulunuorisotyötä Turun toiminnan ollessa kouluissa tehtävää nuorisotyötä.

Turku ei ole ainut kouluissa tehtävän nuorisotyön kehittämistä innostunut. Kyseessä on maanlaajuinen ilmiö, joka on ollut käynnissä jo jonkin aikaa (ks. Kiilakoski 2014, 146–154). Tälläkin kirjoittamisen hetkellä kyseistä toimintamallia pyritään kehittämään ja juurruttamaan ympäri Suomen erilaisten hankkeiden kautta (Vaasa.fi; Viitasaari.fi; Savonlinna.fi). Nykyisen suoritusyhteiskunnan tuomat haasteet, kuten kasvavat nuorten mielenterveysongelmat (Helne 2019), vaativat uusia ratkaisuja ja ideoita. Kouluissa tehtävän nuorisotyön kehittäminen on yksi tapa taklata tulevaisuuden väistämättömiä ongelmia samalla muuttaen vahvoja perinteitä omaavaa koulumaailmaa.

2 NUORISOTYÖN KEHITTÄMINEN TURUN KOULUISSA

Esittelen tässä luvussa tarkemmin opinnäytetyöni tilaajan ja heidän tarpeensa opinnäytetyölleni sekä bechmarkkauksen, eli vertailukehittämisen kohteeni, Lahden. Pohdin lyhyesti nuorisotyön kehittämisen lähtökohtia sekä etsin kouluissa tehtävän nuorisotyön paikkaa Turun pormestariohjelmaan pohjaten. Sivuan koulunuorisotyön lyhyttä historiaa ja työlle verrannollista toimintaa pohjustuksena Lahden koulunuorisotyölle.

2.1 Tilaajana Turun kaupungin nuorisopalvelut

Opinnäytetyön tilaajana toimii Turun kaupungin nuorisopalvelut, jonka kouluissa tehtävän nuorisotyön kehittämiseen opinnäytetyöni tähtää. Turussa ei tällä hetkellä ole mallia kouluissa tehtävälle nuorisotyölle noin kymmenen vuotta kestäneestä toiminnasta huolimatta. Tarve muutokselle on nyt tunnistettu. Turkuun halutaan luoda selkeämmät raamit ja pohjustaa toiminnan tulevaa kehitystä sekä laajentumista. Opinnäytetyöni rinnalla Turun kouluissa tehtävän nuorisotyön kehitykseen tähtää Nuova-hanke, jonka toimintaa avaan työssäni myöhemmin.

Turun kaupungin nuorisopalvelut jakautuvat neljään osaan: kehittäminen ja johdon tuki, alueellinen nuorisotyö, kohdennettu nuorisotyö sekä kulttuurinen nuorisotyö. Alueellinen nuorisotyö jakautuu kolmeen toimialueeseen: pohjoinen, läntinen ja itäinen. Jokaisella alueella on oma toiminnanjohtajansa, ja alueellisella nuorisotyöllä yksi palvelupäällikkö. (Turun kaupunki c.) Opinnäytetyön haastatteluissa selvisi, että Turun kouluissa tehtävä nuorisotyö toimii tällä hetkellä osana alueellisen nuorisotyön itäistä toimialuetta.

Turun kaupungin pormestariohjelmassa korostetaan, että Turku alkaa panostamaan voimakkaammin ennaltaehkäiseviin palveluihin. Vuoden 2023 alusta Turussa olisi luotuna kokonaisvaltainen hyvinvoinnin edistämisen toimintamalli. Oppilaiden tukea, osallisuutta ja oppilashuoltoa tullaan vahvistamaan sekä koulujen välisiä eroja tasaamaan. (Turun pormestariohjelma 2021, 4–6.) Vaikuttavan ehkäisevän työn avaintekijänä kouluissa tehtävä nuorisotyö sopisi loistavasti osaksi Turun hyvinvoinnin edistämisen toimintamallia (Into ry 2021).

Kiilakosken (2012a) esittelemien nuorisotyön kehittämiseen vaadittavat kysymykset voisivat toimia myös kouluissa tehtävän nuorisotyön kehittämisessä. Kehittämisen kontekstia tulee tarkastella ylhäältä käsin ja analysoitava, millaiseen tietoon ja taustaolettamuksiin kehittäminen perustuu. Kehittymisen kiinnittymistä historiaan tulee pohtia. Uudistaako se sitä, hylkääkö sen vai pyrkiikö kehitys ylittämään menneen? Kuinka kehitys vastaa nuorten tarpeisiin? Millä

välineillä kehitys on mahdollista ja ovatko nuorisotoimien organisaatiot virittyneet toteuttamaan näitä kysymyksiä? Kyseessä on moniulotteiden prosessi: tietoa, käsitteitä, puhetapoja, organisaatioita ja suhdetta perinteisiin tulee kehittää sekä on mietittävä minkälaisen nuorten asemaa palveluiden muutos parantaa. (Kiilakoski 2012a, 126.) Kouluissa tehtävän nuorisotyön kohdalla nuorisotoimien organisaatioiden lisäksi koulujen valmius muutoksiin korostuu. Nuorisotyön kehittäminen ja laajentaminen kouluissa on pitkä prosessi, jonka aloittamiseen Turussa työni tähtää.

2.2 Lahden koulunuorisotyö suunnannäyttäjänä

Koulunuorisotyö yleistyi 2000-luvulla. Kouluilla havaittiin tarvetta aikuiselle, jolla on aikaa nuoren kohtaamiseen ja johon on helppoa ottaa kontaktia (Aluehallintovirasto 2016, 2). Koulunuorisotyölle verrannollista työtä on tehty jo pitkään eri työnimikkeiden alla. Kouluohjaaja, erityisnuorisotyöntekijä, nuoriso-ohjaaja, kulttuuri-nuoriso-ohjaaja ja yhteisöpedagogi ovat esimerkkejä näistä (Sarha 2005, 26; Pohjola 2010, 11). Marjo Kolehmainen kuvailee kouluohjaajan työtään artikkelissaan enemmän luokka- ja pienryhmäsuuntautuneeksi kuin yksilötyöksi. Tehtävä yksilötyöskentely keskittyy kahdenkeskisiin ohjaaviin keskusteluihin oppilaiden kanssa. Suhde oppilaisiin on myös erilainen, sillä kouluohjaaja ei arvioi oppilaita opettajien tavoin. Työssä pyritään mahdollisimman matalan kynnyksen lähestyttävyyteen. (Kolehmainen 2005, 46.)

Lahdessa koulunuorisotyötä tekevät työskentelevät nimekkeellä koulunuorisotyöntekijä. Työnkuva vastaa melko paljon edeltävässä kappaleessa esiteltyä kouluohjaajan työtä. Työntekijät ovat, suurimmaksi osaksi, täyspäiväisesti koululla ja työtehtävät vaihtelevat koulun, kunnan alueen sekä yksilöllisten työntekijöiden välillä. (Lahden koulunuorisotyöntekijöiden haastattelut.) Lahdessa koulunuorisotyön kehittäminen alkoi 2011 nuorille tehdyn kyselytutkimuksen pohjalta. Kyselyssä kysyttiin muun muassa, missä nuoret haluaisivat tavata nuorisotyöntekijän. Kyselyyn vastanneista nuorista yli 40 % halusi nähdä nuorisotyöntekijän koulussa. Kysyntään vastaamiseksi uutta toimintamallia alettiin viedä eteenpäin. (Unelius 2021.)

Lahden koulunuorisotyö jaetaan kolmeen alueeseen niin, että jokaisessa yläkoulussa on oma vakituinen koulunuorisotyöntekijänsä. Jokaisella alueella on oma, nuorisopalveluiden alaisuudessa operoiva, esihenkilönsä. Käytännön tasolla koulunuorisotyöntekijöiden päivät sekä työtehtävät voivat vaihdella paljon toisistaan. (Lahden koulunuorisotyöntekijöiden haastattelut.) Tämän takia on mahdotonta löytää yksiselitteistä tapaa tehdä työtä.

Valitsin Lahden kaupungin koulunuorisotyön benchmarkingin, eli vertailukehittämisen kohteeksi, koska suoritin sen parissa kehittävän harjoitteluni tammi-maaliskuussa 2021. Harjoittelussa työskentelin Salpausselän peruskoululla yhdessä vakituisen koulunuorisotyöntekijän kanssa. Koulun suuren oppilasmäärän puolesta tehtävää työtä riitti, jonka johdosta sain paljon työhön tutustumisen kannalta oleellista vastuuta. Harjoittelun aikana ehdin muodostaa tietynlaisen käsityksen tehtävästä työstä sekä rakentaa verkostoa Lahden toimijoihin. Käytännössä saamani kokemus sekä verkostoituminen Lahteen auttoi opinnäytetyöni aloittamisessa.

3 NUORISOTYÖ KOULUISSA

Perehdyn tässä luvussa tarkemmin nuorisotyöhön koulussa. Mitä työ oikeastaan on? Miten se vaikuttaa koulun toimintakulttuuriin? Mihin työ voi koulussa kohdistua? Uskon, että edellä mainittuihin kysymyksiin vastaamalla kuva nuorisotyöstä koulussa selkenee. Pysin myös korostamaan yhteisöpedagogin roolia ja osaamista kouluissa tehtävän nuorisotyön mahdollisena tekijänä.

3.1 Nuorisotyö kouluissa, mitä se on?

Nuorisotyö kouluissa on seurausta kouluinstituution ja nuorisotyöalan voimakkaan ammatillis-tumisen muutoksesta. Työmuodolle myönteiset toimijat ja kunnat korostavat nuorisotyön roolia kasvattajana sekä yhteiskunnalliseen tilanteeseen vastaajana. Käytettävissä oleva työaika sekä asetetut tavoitteet raamittavat työtehtäviä, jotka jakautuvat koulun lukuvuotta, vuoden-aikoja sekä yhteiskunnan ajankulkua mukailleen. Osa tehtävistä ei muutu lukuvuoden aikana, kuten koulun arjessa läsnä oleminen. (Kolehmainen, Lahtinen 2014, 26, 49–50.) Virallinen koulu antaa lakeineen ja säädöksineen raamit koulussa tehtävään työhön. (Paju 2011, 18–19).

Nuorisotyöntekijän myötä kouluun luodaan uudenlainen toimenkuva, jonka sisällyttäminen koulun juurtuneisiin rakenteisiin voi olla jopa useamman vuoden vievä urakka. Rakenteita tulee hioa koulunuorisotyön tehokkaan toimimisen vuoksi. Koulu yhteisöä ei kuitenkaan voi kehittää tuomalla ulkopuolista, nivoutumatonta, toimintaa, joka ei onnistu saavuttamaan koulussa toimivien luottamusta ja arvostusta. Hetkellisen sekä hankemuotoisen toiminnan sijasta tulisi keskittyä rakentamaan nuorten kouluarki sellaiseksi, että se tukisi heidän elämäntilanteitaan sekä yhdessäoloa mahdollisimman hyvin. Nuorisotyön ja koulun yhteistyön tehtävänä on, uuden näyttävän toiminnan sijasta, tuoda lisää päivittäistä toimintakulttuuria tukevia rakenteita kouluihin. (Kiilakoski 2014, 22–23.)

Nuorisotyö voi kohdentua koulussa moniin eri tasoihin. Kiilakoski (2014) esitteli tutkimuksensa pohjalta seitsemän eri luokkaa, jotka hahmottavat nuorisotyön paikkaa. Näitä ovat yksilötyö, pienryhmätyö, koulun tasolla tehtävät toiminnot, pitkäkestoiset yhteisölliset toiminnot, perhetyö, koulujen välinen työ sekä yhteiset tehtävät. (Kiilakoski 2014, 87–106.) Luokat hahmottavat mielestäni hyvin koulunuorisotyön osa-alueita. Eritellyt luokat vastaavat omia kokemuksiani koulunuorisotyöstä niin lyhyen koulunuorisotyön harjoittelun kuin opinnäytetyön tulosten pohjalta.

Nuorisotyöllisen työtteen ansiosta nuorisotyöntekijällä on poikkeava ja mahdollisesti rennompi mahdollisuus kohdata yksilönuoria kokonaisuuksina. Pääsääntöisesti yksilötyötä tehdään epäsuorasti esimerkiksi välituntitoiminnan ohessa. Välituntitoiminta voi olla toiminnallisia tuokioita, kuten askartelua, pelejä sekä visailuja tai vapaamuotoista kontaktin ottamista nuoriin ilman toiminnallisuutta. (Kiilakoski 2014, 87–91.) Välituntien aikana toimitaan ikään kuin koulun vapaa-ajalla ilman koulun lakisääteistä välituntivalvontaa. Mielekästä toimintaa pyritään järjestämään nuoria kuunnellen. (Kolehmainen, Lahtinen 2014, 52–53.) Yksilötyö nähdään muun muassa vapaaehtoisuuteen pohjautuvana kohtaavana jutusteluna, kuulumisten vaihtona sekä yleisenä kiinnostuksena nuoren asioita kohtaan. Selkeämpää kohdennettua työtä tehdään nuorten sitä toivoessa. (Kiilakoski 2014, 87–91.)

Pienryhmätyö on jopa luonteenomainen osa nuorisotyötä (Kiilakoski 2014, 91–92). Pienryhmän koko nähdään puolestaan vaihtelevana. Ihanteellinen pienryhmäkoko nähdään koostuvan muun muassa 4–10 hengestä (Ståhlberg 2019, 61), 3–5 hengestä (Vehviläinen 2014, 87) tai Japanin työryhmien toimivana kokona pidettynä 8–12 ihmisestä (Pennington, Ahokas 2005, 8–12). Vaihtelevista määritelmistä huolimatta voidaan todeta, että ihanteellinen pienryhmätyöskentely on huomattavasti tavanomaista luokkakokoa pienempi keskimääräisen luokkakoon ollessa yläkouluissa 19 oppilasta (oph.fi). Kiilakosken (2014) tutkimuksessa nuorisotyöntekijöiden perustamien ongelmakohtia taklaavien pienryhmien koko oli 8–12 oppilasta. Työstettäviä ongelmakohtia olivat muun muassa poissaolot, heikko koulumenestys sekä häiriökäyttäytyminen. (Kiilakoski 2014, 93.)

Vaikka pienryhmätyöskentely on nuorisotyölle luontaista, niin nuorisotyöntekijöillä on annettavaa myös luokkien kanssa tehtävässä työssä. Varsinkin ryhmädynamiikan, tutummin luokkahengen, kanssa voi opettajilla olla haasteita. Nuorisotyöllisistä menetelmistä pohjautuvat ryhmäyttämiset sekä luokkakohtaiset teemakokonaisuudet voivat olla avuksi ryhmädynamiikan luomisessa sekä parantamisessa. (Kiilakoski 2014, 95–97.) Ryhmäytykset ovat yksi yleisemmistä koulun ja nuorisotyön yhteistyön muodoista, ja niissä yhdistyy nuorisotyöntekijän yhteisöllinen ja pedagoginen osaaminen (Kolehmainen, Lahtinen 2014, 53). Tavoitteellisen ryhmäytymisen onnistuminen vaatii nuorisotyöntekijän tietämystä luokasta ja sen yksilöistä. Tietämyksen lisäämiseen vaaditaan havainnointia, keskusteluja sekä taustatietoja. (Kivistö 2005, 40.)

Koko koulun tasolla tehtävillä toiminnoilla tarkoitetaan tapoja luoda kouluun yhteistoimintaa, vuorovaikutusta ja yhdessäoloa perinteisistä oppimistilanteista poikkeavilla tavoilla. Tällaiset toiminnot ovat yleensä pistemäisiä esimerkiksi kerran vuodessa järjestettäviä teemapäiviä tai

tapahtumia. (Kiilakoski 2014, 98.) Kehittämistyön selvityksessä tapahtumien ja retkien järjestäminen oli yleisin nuorisotyöntekijöiden työnmuoto kouluissa. Tapahtumat liittyvät esimerkiksi päihdekasvatukseen, yhdenvertaisuuteen, liikuntaan tai harrastustoimintaan. Ne ovat koulun henkilöstön lisäksi kunnan toimijoiden ja järjestöjen yhteisiä ponnistuksia, joissa nuorisotyön rooli voi olla organisoivana tahona toimintojen linkittämisessä kouluun. (Kolehmainen, Lahtinen 2014, 52; Kiilakoski 2014, 98.) Ajoittainen koulun arjesta irrottautuminen muuttaa ajattelua ja käytöstä niin oppilaisissa kuin opettajissa (Paju 2011, 196). Arjesta irrottautuminen aiheuttaa sosiaalisten paikkojen, toimintatapojen ja kategorioiden liikehdintää, jolloin nuorisotyön paikan löytäminen koulusta voi helpottua (Kiilakoski 2014, 126).

Pistemäisten toimintojen lisäksi muun muassa nupa-välitunnit toimivat koko koulun tasolla. (Kiilakoski 2014, 98.) En löytänyt nupa-välitunneista kertovaa tietoperustaa, mutta osaan sanoa toimintaa nähneenä sen olevan nuorisotilallisen oleskelun tuomista osaksi koulujen välitunteja. Toiminta on työntekijäkohtaista ja se koostuu yleensä jonkin virikkeen, kuten kahvitteluhetken tai pelailun kautta nuorten kanssa oleskelusta ja juttelusta. Nupa-välitunnit ovat koululuokkien ja luokka-asteiden ylittävää toimintaa koko koulun tasolla. Välitunneilla tehtävä toiminta tukee yleistä nuorisotyön ajatusta vapaaehtoisuudesta, sillä se tapahtuu formaalien pakollisten toimintojen välissä.

Yksittäisten teemapäivien lisäksi kouluissa on systemaattisia ja rakenteellisia keinoja yhteisöllisyyden rakentamiseksi. Tällaiset toiminnot ovat huomattavasti enemmän kiinni koulun toiminnassa sekä ulottuvat ajallisesti laajemmalle kuin pistemäiset tapahtumat. Oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta ovat esimerkkejä tämänkaltaisista pitkäkestoisista yhteisöllisistä toiminnoista. Toimintojen tarkoitus on edistää nuorten osallisuutta ja saada heidän äänensä kuuluviin. (Kiilakoski 2014, 100–101.) Osallisuuden edistäminen on mainittu nuorisotyön tavoitteeksi muun muassa valatakunnallisen nuorisotyön- ja politiikan ohjelmassa 2020–2023 (Opetus ja kulttuuriministeriö 2020, 8). Edellä mainittujen yhteisöllisten toimintojen parissa työskentely sopii loistavasti nuorisotyöntekijän tehtäviin. Nuorisotyöntekijä voi hyödyntää ryhmäosaamistaan sekä jakaa nuorisotyöllisiä osallisuustoimintoja nuorisotyön ja koulun välisen kasvatuskumppanuuden vahvistamiseksi (Kiilakoski 2014, 101).

Perheiden kanssa työskentelyssä on sekä koululla että nuorisotyöllä kehittämisen varaa. Nuorisotyön osalta on todettu, erityisesti monikulttuurisessa ympäristössä, ettei nuorisotyöntekijöillä ole kaikilta osin välineitä tai tietoa perheiden kanssa toimimiseen. Isona haasteena on myös

vanhempien tavoittaminen. Koulussa toimiminen mahdollistaa syvemmän kontaktin vanhempiin esimerkiksi vanhempainiltojen kautta. Nuorisotyö voisi tuoda traditionaalisiin vanhempainiltoihin uutta ilmettä muun muassa toiminnallisuuden avulla. Esimerkiksi Lahdessa on pidetty nuorisotalolla nuorisotyön ja koulun vetämiä keskustelutilaisuuksia vanhempien kanssa nuorten elämään liittyvistä asioista. (Kiilakoski 2014, 102–103.)

Nuorisotyön kohde voi olla koulu- ja aluerajat ylittävää. Koulujen väliset oppilaskunnanhallituksen kokoukset sekä koulujen yhteiset tapahtumat ovat hyviä esimerkkejä koulujen välisestä työstä. Tällaisten toimintojen avulla saadaan lisättyä keskustelua kunnan eri alueiden välillä, ja mahdollisesti lisättyä nuorten ymmärrystä kunnan asuinolojen eroista. Kouluja yhdistävät tapahtumat rikkovat koulun arkea ja voivat vahvistaa kunnan tietoon tulevia viestejä. (Kiilakoski 2014, 104–105.)

Nuorisotyö voi irrottautua koulusta tekemällä työtä koulupäivän jälkeen esimerkiksi pitämällä koulunuorisotilaa auki tai järjestämällä ohjelmallisia kerhoja. Varsinkin monitoimitilat antavat puitteet monipuolisen toiminnan järjestämiselle nuorisotilojen ollessa jo koulun kanssa samassa rakennuksessa. Nuorisotyön aloittaminen heti koulun jälkeen mahdollistaa irrottautumisen koulun suorittamisen areenasta kuitenkin pysyen osana koulun kasvuyhteisöä. Toisin sanoen koulu muodostuu paikaksi, jossa voidaan tehdä yhteistyötä nuorten kanssa omien tavoitteiden mukaisesti samalla koulun formaaleista sekä arvioivista tekijöistä irrottautuen. (Kiilakoski 2014, 125–126.)

Viimeisenä toimintona Kiilakoski (2014) korostaa kouluyhteisön yhteisöllistä kehittämistä. Kaikki edellä mainitut toiminnot antavat hyötyä jollekin, mutta irrallisina ne eivät liity koulun yhteisölliseen kehittämiseen. Koulunuorisotyön ei tulisi olla vain yksittäisten opettajien kanssa työskentelyä, vaan sen tulisi nivoutua vahvasti siihen, millä tavalla koulu kokonaisuudessaan toimii. Näin ennaltaehkäistään toimintojen jäämistä pistemäisiksi, ja tuetaan toimintojen kytkeytymistä koulun tavoitteisiin. Parhaimmillaan toiminnot auttavat koulua kehittymään. Vahvat perinteet omaavaa instituutiota ei voi muuttaa yksin, vaan se vaatii kaikkien koulussa toimivien panosta. (Kiilakoski 2014, 106.)

3.2 Yhteisöpedagogi tukee nuorisotyötä kouluissa

Koulunuorisotyötä tekevät kokevat, että tehtävä vaatii erityistä osaamista, mitä ei saavuta nuoris- ja vapaa-ajanohjaajan peruskoulutuksessa (Pohjola 2010, 20–22). Kouluissa toimivan

nuorisotyöntekijän ydinosoaminen voidaan jakaa neljään osa-alueeseen: yhteisöllinen osaaminen, pedagoginen osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä kehittämisosaaminen (Kolehmainen, Lahtinen 2014, 103). Edellä mainitut ydinosoamisen alueet vastaavat täsmälleen yhteisöpedagogin kompetensseja (Nyman 2012, 255–257). Vankan ammatillisen osaamisen lisäksi nuorisotyö kouluissa edellyttää oma-aloitteisuutta, itsenäistä työtettä, tilannetajua, kehittämisosaamista sekä ammatillista vastuuntuntoa (Kolehmainen, Lahtinen 2014, 103). Kompetenssilla, eli pätevyydellä tarkoitetaan todistettua kykyä käyttää tietoja, taitoja sekä henkilökohtaisia, sosiaalisia ja menetelmällisiä valmiuksia työ- tai opintotilanteissa sekä ammatilliseen että henkilökohtaiseen kehitykseen (Opetusministeriö 2009, 17).

Yhteisöllisyyden kompetenssista on monenlaista hyötyä kouluissa. Se helpottaa koulun toimintakulttuuriin tutustumista, antaa pätevyyden monialaiseen verkostotyöhön sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden kehittämiseen. Tämän kompetenssin omaava työntekijä kykenee tunnistamaan yhteiskunnallisten ja kulttuuristen muutosten sekä koulun toimintakulttuureiden erityispiirteiden vaikutuksia kouluissa tehtävään nuorisotyöhön. Pedagoginen osaaminen tukee yhteisöllistä osaamista käytännön työn osallistavissa ja kasvatuksellisissa menetelmissä, yhteisöllisessä ohjaustoiminnassa, eettisessä kasvatuksessa sekä kokonaisvaltaisessa kasvun ja kehityksen tukemisessa. (Kolehmainen, Lahtinen 2014, 104–105.)

Yhteiskunnallinen osaaminen mahdollistaa yhteiskunnan rakenteiden ja toimintamekanismien peilaamiseen kouluissa tehtävään nuorisotyöhön samalla helpottaen koulutuspolitiikkaan tutustumista ja sen ymmärtämistä. Yhteiskunnallinen osaaminen näkyy myös kykynä perustella tehtävän työn merkitystä koulussa sekä aktiiviseksi kansalaiseksi kasvattamisessa. Nuorisotyön soveltaminen kouluissa edellyttää kehittämisosaamista. Työntekijän on hallittava tutkiva ja kehittävä työote sekä katseltava toimintaansa ja toimintaympäristöään kriittisesti. Resurssien ja voimavarojen huomioiminen lasketaan osaksi kehittämisosaamista. (Kolehmainen, Lahtinen 2014, 105–106.)

Yhteisöpedagogien eivät valmistuttuaan hallitse kaikkia tutkinnon ydinkompetensseja, vaan ammatillinen kehittyminen on jatkuvaa kasvua (ks. Nyman 2011, 149). Kouluympäristö toimii valmistuvalle yhteisöpedagogille erinomaisena paikkana kehittää ja hioa tutkinnon aikana opittuja ydinkompetensseja. Ammatillisessa kehityksessä pidemmällä oleva yhteisöpedagogi olisi kompetenssien puolesta valmis toimimaan välittömästi vaativammissakin kouluissa tehtävän nuorisotyön tehtävissä.

4 NUORISOTYÖN JA KOULUN YHTEENSOVITTAMINEN

Tämän luvun tavoitteena on avata teemaan liittyvää termistöä sekä vakuuttaa lukija nuorisotyön kuulumisesta osaksi nykypäivän kouluyhteisöjä samalla yhteisöpedagogin roolia korostaen. Pohdinta nuorisotyön ja koulun yhteensovittamisesta aloitetaan koulusta ja sen mahdollisista nuorisotyöllisen tarpeen omaavista aukoista. Lopetan luvun esittelemällä mahdollisia koulun ja nuorisotyön yhteistyön tasoja sekä motiiveja.

4.1 Nuorisotyötä kouluissa vai koulunuorisotyötä?

Kouluissa tehtävästä nuorisotyöstä käytetään kunnissa ja kentän toimijoiden keskuudessa eri nimeä. Useissa kunnissa työstä käytetään nimitystä nuorisotyö koulussa tai koulunuorisotyö. Nämä termit ovat tavoitteiltaan verrannollisia. Näiden lisäksi erityisesti kunnallisen nuorisotyön toteuttamaan työhön voidaan viitata kouluyhteistyönä. (Kolehmainen, Lahtinen 2014, 15.) Opinnäytetyön tulosten pohjalta Turussa teemaan liittyvä toiminta määritellään kouluissa tehtäväksi nuorisotyöksi, Lahdessa koulunuorisotyöksi. Termi ”nuorisotyö koulussa” kuvaa nuorisotyön peruseetosta koulunuorisotyötä täsmällisemmin. Peruseetos rakentuu osallisuuteen, aktiivisen kansalaisen taitojen kasvattamiseen, informaaliin kasvatukseen sekä nonformaaliin oppimisen ohjaamiseen. Koulunuorisotyö käsitteenä viittaa puolestaan nuorisotyön toteuttamiseen osana koulun formaalia opetusta ja kasvatusta. (Kolehmainen, Lahtinen 2014, 15.)

Koulunuorisotyössä nuorisotyöntekijä on kiinteä osa koulun viikoittaista arkea. Nuorisotyöntekijä jakaa koulun vastuutehtäviä osana koulun henkilökuntaa. Hänen työtehtäviinsä kuuluu muun muassa yhteisöllisyyteen kasvattaminen, kiusaamisen ehkäiseminen ja kouluviihtyvyyden parantaminen sekä niihin liittyvät työmenetelmät. Koulunuorisotyö tulee erottaa kouluissa tehtävästä nuorisotyöstä, jolla tarkoitetaan työtä, jossa nuorisotyöntekijä käy koululla pitämässä esimerkiksi ryhmätystuokioita. Koulunuorisotyöstä poiketen kouluissa tehtävässä nuorisotyössä ei olla vakituisesti koululla. (Aluehallintovirasto 2016, 3.)

4.2 Sopiiko nuorisotyö kouluun?

Koen, että nuorisotyön ja koulun yhteensopivuutta pohdittaessa on hyvä miettiä asiaa koulun näkökulmasta. Mitä koulu oikeastaan on? Mikä on sen tarkoitus ja miten se näkyy sitä käyville nuorille? Koulu on usein itsestänselvyys, johon kaikilla on jonkinlainen suhde ja mielipide. Katsomme koulua väistämättä läheltä, jonka vuoksi koulun eri ulottuvuuksia voi olla vaikea

nähdä selvästi. Koulu on vahva, perinteinen, instituutio, jossa nuoret oppivat yksilötasolla ja jossa heitä arvioidaan yksilöinä. (Kiilakoski 2014, 28–29.) Koulun muutokset tapahtuvat historiaan peilaten hitaasti (Räihä & Juvonen 2017, 262–263). Koulu toimii nuorten keskinäisen vuorovaikutuksen, ryhmätason sekä nuorisokulttuurisen tason areenana. Kouluissa on paljon nuorille merkityksellistä sukupolvien välistä vuorovaikutusta, jonka johdosta koulua tulisi tarkastella myös yhteisötasolla. (Kiilakoski 2014, 28–29; Varto 2005, 200–202.)

Koulun ryhmä – ja yhteisötason vuoksi esimerkiksi pelkästään opettajien tai nuorten toimintaa analysoivat tekstit eivät tavoita kaikkea koulusta (Kiilakoski 2014, 29). Koulu on ennen kaikkea oppimisen ja kasvamisen paikka. Tätä koulun ulottuvuutta voidaan kuvailla viralliseksi kouluksi, joka näyttäytyy muun muassa opetussuunnitelman, koulutuspolitiikan sekä opetuksen kautta. (Paju 2011, 18; Tolonen 2001, 78.) Virallisen koulun opiskelu- ja suorituskeskeisyydellä on negatiivisia vaikutuksia nuorten kokemukseen osana kasvuyhteisöä. Juuri tämä nuorten kasvuyhteisössä toimiminen minimoi nuukahtaneen suorittamisen riskiä. (Kiilakoski 2014, 46.)

Koulu on kasvuyhteisönä nuorisokulttuurinen näyttämö, jossa nuoret kohtaavat jatkuvasti muita nuoria ja joiden läsnäoloon heidän on jotenkin reagoitava, halusivat sitä tai eivät. Koululla on siis osansa nuoren sosiaalisessa maailmassa. Se ei ole vain ympäristö oppimiselle, vaan paikka, jossa nuori viettää ison osan arjestaan. Likinäköinen oppimiseen keskittyminen jättää ulos monisyisen ja hienojakoisen ympäristön, joka koulu on. Tuomalla kouluun lisää palvelutarjontaa, kuten nuorisopalveluita, koulu voi olla vieläkin enemmän. (Kiilakoski 2014, 9, 28.)

Koulussa on tehty ratkaisuja, joiden päämäärä on tiedollistaa koulua yhä enemmän. Tarkoituksena on yleissivistävän koulun hiljalleen etenevä muutos korkeakouluihin valmistavaksi kouluksi. Tästä muutoksesta johtuvan objektiivisen ja positiivisen tiedon lisääntyminen vie tilaa subjektiiviselta opetus- ja kasvatusosuudelta. Nykyisen suunnan perustelut löytyvät valtio ja elinkeinoelämän tarpeesta saada koulutettuja toimijoita mahdollisimman nopeasti. (Varto 2005, 200–201.)

Nykyisestä yksilöä korostavasta ilmapiiristä huolimatta esitelty suunta näkyy resurssien priorisoinnissa. Tulostavasti yksilöllinen oppilaiden huomiointi on opettajille jopa mahdotonta. (Kostiainen 2011, 68–69.) Näen nykyisen koulutuksen yhä menetelmällisempänä ja nuoria huomioivana, mutta Varton (2005) kuvaama tiedollisuuden päämäärä on mielestäni yhtä nähtävissä. Opettajien väistämätön keskittyminen päätehtäväänsä, opettamiseen, ei tule

koskaan saavuttavaan riittävää nuorten kokonaisvaltaista huomioimista. Tämä avaa ikkunan nuorisotyön ja koulun yhteistyölle, jossa nuorisotyöllä pyritään varmistamaan nuorten kokonaisvaltainen kohtaaminen sekä toimijuus osana koulun kasvuyhteisöä opettajien ja muun henkilökunnan vastatessa muun muassa opettamisesta ja kuratoinnista.

4.3 Yhteistyön tasot ja motiivit koulun ja nuorisotyön välillä

Nuorisotyöntekijä voi, yhteistyössä muun henkilöstön kanssa, reagoida monella tapaa nuorten nostamiin tarpeisiin. Tällaisia tarpeita ovat muun muassa nuorten välisten suhteiden ja ryhmäprosessien tukeminen, osallisuuden edistäminen sekä koulun passiivisuuden taklaaminen (Kiilakoski 2014, 41–42, 47–50; Kiilakoski 2012, 29–33.) Koulun ja nuorisotyön välillä voidaan nähdä neljä yhteistyön tasoa. Ensimmäisellä tasolla nuorisotyön tehtävänä on koulun kasvuyhteisen kehittäminen moniammatillisessa ympäristössä. Tällä tasolla työtä tarkastellaan suhteessa siihen, miten hyvin se kehittää koulua kokonaisuutena. (Kiilakoski 2014, 51–52.)

Toisella yhteistyön tasolla ajatellaan, että nuorisotyön tehtävä on tiedollisen ja taidollisen oppimisen vahvistaminen. Tällöin tavoite on osallistua oppimisen tukemiseen esimerkiksi menetelmällisen osaamisen kautta. Kolmas taso korostaa nuorisotyön roolia kouluarjen tukemisessa tavalla, joka antaa koulun muille toimijoille tilaisuuden rakentaa yhteisöä ja edistää oppimista. Ryhmäprosessien sekä ongelmatilanteissa tukeminen määrittää tässä tapauksessa nuorisotyön paikkaa. Neljännellä tasolla voidaan ajatella, että nuorisotyö osallistuu muun muassa erityisopetukseen tukemalla oppilaiden mahdollisuuksia oppivelvollisuuden suorittamiseen. (Kiilakoski 2014, 51–52.)

Kohtaamisen ammattilaisen tuominen kouluun voidaan nähdä koulun ja nuorisotyön yhteistyön motiivina (Kiilakoski 2014, 57). Kokonaisvaltaisen kohtaamistyön tekemistä voidaankin pitää yleisimpänä motiivina kouluyhteistyölle. Nuorisotyön vahvuus on vapaajehtoisuuteen pohjautuvassa kasvatussuhteessa, joka antaa työlle sosiaalisen asiantuntijuuden kentällä aseman, jota muilla lähiammateilla ei ole. ”Epävirallisena” matalankynnyksen tukena nuorisotyö perustuu vastavuoroisuuteen sekä kunnioitukseen. (Kolehmainen, Lahtinen 2014, 25, 49.) Nuorisotyöntekijä voi osaamisellaan täydentää kouluissa olevien opettajien kohtaamistaitoja. Näin varmistetaan, että kouluissa olisi aikuisia, joiden kanssa voi jutella ilman ajanvarausta tai leimaantumisen pelkoa. (Kiilakoski 2014, 57–58.)

Osaamisen lisääminen näkyy myös vastavuoroisesti opettajien opettaessa muun muassa kauaskantoisempaa suunnittelua nuorisotyön tekijöille. Toisena motiivina voidaan nähdä perinteisten rajojen säilyttäminen. Tällä tarkoitetaan opettajan roolin keskittymistä opettamiseen. Nuorisotyö voisi tehdä ohjaavaa, kohtaavaa työtä, jolloin muiden ei sitä tarvitsisi tehdä (Kiilakoski 2014, 57–58.)

Nuoria kohtaava ja heidän ajatuksistaan lähtevä työote nähdään toivottavana lisänä kouluihin. Nuorten kohtaaminen nuorina tuo jotakin uutta koulun työkalupakkiin sekä lisää koulussa olevien luotettavien aikuisten määrää. Kohtaamistyön lisäksi nuorisotyöntekijä tuo ryhmänohjauksellista osaamista sekä ryhmädynamiikan tajua kouluihin, joissa ryhmätyötaitojen sekä ryhmäsuhteiden tukeminen on selkeä kehittämiskohde. Uusi työnkuva ja sen tuomat toimintatavat voivat edistää nuorten osallisuutta kouluissa, joka puolestaan edistäisi nuorten integroitumista kouluun. (Kiilakoski 2014, 59–65; Rähä & Juvonen 2017, 263.)

Myös nuorisotyöntekijät hyötyvät yhteistyöstä. Nuorisopalveluiden pohjautuessa vapaaehtoisuuteen, osa nuorista jää väistämättä palveluiden ulkopuolelle. Koulussa näitä nuoria on mahdollista tavata. Koulu toimii ikään kuin isona markkinointialustana nuorisotyölle. (Kiilakoski 2014, 59–65.) Koulun ja nuorisotyön yhteistyön motiiveja on eritelty tarkemmin liitteessä 1.

Koulujen kehittäminen perustuu pitkälti opettajakeskeisyyteen eikä oppilaille ole lopulta sanavaltaa. Tällainen toimintatapa korostaa perinteistä oppilaiden ja opettajien vastakkainasettelua. Erilaisuuden ja yksilöllisyyden jatkuva kasvaminen tulisi huomioida pyrkimyksessä purkaa tätä asetelmaa. (Rähä & Juvonen 2017, 263.) Koulunuorisotyöntekijän uudenlaisen toimintamuodon tuoman näkökulman ja menetelmien ansiosta mainittua vastakkainasettelua voitaisiin lähestyä uudelta kannalta.

Kouluilla ja nuorisotyöllä on sama kohderyhmä, nuoret. Yhteinen toiminta koetaan paremmaksi kuin pahimmillaan erillinen resurssien haaskaaminen. Yhteisten palvelujen järjestäminen voi myös parantaa nuorten asemaa. (Kiilakoski 2014, 71.) Yhteisen kohderyhmän lisäksi yhteistyön motivaattoreiksi nousee nuorten monipuolisen kasvun tukeminen, osallisuuden mahdollistaminen sekä elämässä tarvittavien tietojen ja taitojen opettaminen nuorille (Kolehmainen, Lahtinen 2014, 23–25).

Aikaisemmin esille tuotujen yhteistyön motiivien lisäksi nuorisotyön ja koulun yhteistyöllä on säädöspohjainen perusta. Nuorisotyöllisen oikeutuksen ja mahdollisuuden voi löytää koulua ja nuorisotyötä ohjaavista yhteisistä laeista, kuten nuorisolaista, opetussuunnitelmien perusteista,

lastensuojelulaista sekä lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmasta. Esimerkiksi opetus- suunnitelmissa yleisinä tavoitteina ilmaistu sosiaalinen ja emotionaalinen oppiminen on loistava esimerkki nuorisotyön perustasta. Sosiaalisten taitojen ja elämähallinnan opettaminen so- pii hyvin nuorisotyöntekijöiden osaamiseen. (Kolehmainen, Lahtinen 2014, 25, 53.)

Nuorisotyölle ei ole valmista paikkaa koulussa samalla tavalla kuin esimerkiksi koulutervey- denhoitajalla, koulukuraattorilla tai koulupsykologilla. Tämän takia nuorisotyöntekijän tule- minen kouluun on yhteisöllinen oppimisprosessi, jossa nuorisotyön työnkuva on pystyttävä mukauttamaan osaksi koulun toimintakehystä ja kouluaikaa. Koulun toimintakulttuurin sekä koulun rehtorin tulee tukea tätä yhteistyötä ja antaa siihen rakenteita. Yhteinen keskustelu sekä opinnäytetyössä aikaisemmin mainitut jaetut tavoitteet helpottavat toiminnan viemistä kouluihin. (Kiilakoski 2014, 122–123.)

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Tämä luku on omistettu opinnäytetyön prosessin avaamiseen. Esittelen työni alussa asettamani tavoitteet, tutkimuskysymykset ja päättämäni tutkimusmenetelmät. Pyrin avaamaan aineiston keruuprosessiani ja aineiston analyysiä mahdollisimman lukijajäystävällisesti.

5.1 Tavoite ja tutkimuskysymykset

Päädyin lähestymään opinnäytetyötäni tapaustutkimuksen näkökulmasta. Sekä tapaustutkimuksen että opinnäytetyöni tehtävänä on tuottaa kehittämis ehdotuksia- ja ideoita nykyajassa tapahtuvan ilmiön todellisesta tilanteesta samalla syvälliseen sekä yksityiskohtaiseen tietoon pyrkien. Tämä vaatii usein monenlaisten menetelmien, kuten haastattelujen, havainnoinnin sekä aineistojen analyysin käyttöä. Useiden erilaisten menetelmien hyödyntäminen on tapaustutkimuksen tyypillisin piirre. (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti 2015, 52, 55.) Nämä yhteneväisyydet vakuuttivat minut valitsemaan tapaustutkimuksen lähestymistavakseni.

Työni tavoitteena on luoda Turkuun uudenlainen koulunuorisotyön/kouluissa tehtävän nuorisotyön kehitysehdotus Lahden kaupungin koulunuorisotyön mallia benchmarkaten. Tavoitteen saavuttaminen vaatii syvällisempää tutustumista sekä kehittämisen että benchmarkkauksen kohteeseen. Edellä mainittu tavoite sekä vaatimus vastaa tapaustutkimuksen soveltuvuutta, joka puolestaan tukee linjaustani lähestymistavan oikeellisuudesta. Vaikka tapaustutkimuksen kohteita on yleensä vain yksi, ei kahden tai useamman kohteen vertailu ole ennenkuulumatonta. (Ojasalo & muut 2015, 53.)

Päätavoitteeni, eli konkreettisen malliehdotuksen saavuttaminen, vaatii välitavoitteita. Minun tulee perehtyä sekä Turun että Lahden työmalleihin. Syvälinen mallien ymmärtäminen mahdollistaa paremman sekä todenmukaisemman vertailupohjan työlleni. Koen, että uudenlaisen malliehdotuksen tulee pohjata faktuaaliseen, relevanttiin tietoon koetuista hyödyistä, haasteista sekä mahdollisista toiveista. Näitä asioita pyrin selvittämään kehittämistyön menetelmiä monipuolisesti hyödyntäen. Tavoitteideni pohjalta loin seuraavat tutkimuskysymykset:

1. Mitkä ovat Lahden ja Turun koulunuorisotyön mallien erot ja yhteneväisyydet?
2. Mitkä ovat koulunuorisotyön kuntakohtaiset hyödyt ja haasteet?
3. Miten Lahden koulunuorisotyön mallia voisi soveltaa Turussa?

Opinnäytetyön edetessä huomasin, kuinka monimutkaista yhden kunnan toiminnan soveltaminen täysin erilaiseen toimintaympäristöön todella on. Tästä syystä päätavoitteeni konkreettisesti malliehdotuksesta jäi ajatuksen tasolle. Uskon, että sovellettavuus olisi löydettävissä, mutta ajallisesti en sellaista pysty opinnäytetyön puitteissa luomaan. Tutkimuskysymykset yksi ja kaksi säilyivät samoina, sillä ne palvelivat myös uudelleen suunnattua tuotosta. Uusi tuotos keskittyy enemmän Lahden toiminnan tiivistämiseen helposti ymmärrettävään muotoon sen soveltamisen sijasta. Tuotos liitteessä 11.

5.2 Käytetyt menetelmät

Tutkimuskysymyksiini vastaaminen vaatii oikeanlaisten, tilanteeseen sopivien, tutkimusmenetelmien käyttöä. Päädyin hyödyntämään tutkimuksessani laadullisia, eli kvalitatiivisia menetelmiä määrällisten, kvantitatiivisten, sijasta. Koska työni tavoitteena on itselle vielä melko uusien, harkitusti valituiden kohteiden kokonaisvaltaisempi ymmärtäminen, oli luontaista nojata laadullisempiin menetelmiin, kuten haastatteluihin (Ojasalo & muut 2015, 104–105). Lopulliseksi aineistonkeruumenetelmiksi valikoitui benchmarking haastattelut sekä asiantuntijoista koostunut fasilitoimani verkkoseminaari.

Haastattelu sopii hyvin monenlaisiin kehittämistehtäviin, sillä se mahdollistaa nopean, syvällisen tiedon saamisen yksilöitä korostaen. Hankittu uusi tieto voi toimia kehittämiskohteen kannalta näkökulmia avaavana aineistona. (Ojasalo & muut 2015, 106.) Kuntakohtaisia koulunuo-
risotyön malleja, käytännön työtä sekä sen hyötyjä ja haasteita voi olla vaikea selvittää esimerkiksi pelkän havainnoinnin tai kyselylomakkeiden kautta. Koen, että yksilöt, ammattilaiset, ovat itse parhaita vastaamaan ja kommentoimaan alaansa koskevia ilmiöitä sekä kysymyksiä. Oman kokemuksen ja tietotasoni pohjautuessa kolmen kuukauden mittaiseen koulunuo-
risotyön harjoitteluun Salpausselän peruskoulussa sekä lukemaani tietoperustaan, pätevyytteni tehdä luotettavia johtopäätöksiä pelkän havainnoinnin tai kyselylomakkeiden tulkinnalla on kyseenalaistettavaa. Näiden syiden summana päädyin käyttämään haastatteluita aineistoni keruussa.

Haastattelumenetelmiä on erilaisia, joten pelkkä haastattelu tutkimusmenetelmänä ei ole riittävä. Haastattelutyylin valinta vaatii pohdintaa siitä, millaista tietoa halutaan kehittämistyön tueksi. (Ojasalo & muut 2015, 106.) Päädyin itse käyttämään pääasiallisesti puolistrukturoitua

haastattelua, jossa kysymykset on laadittu ennakkoon, mutta niiden esitysjärjestystä ja sanamuotoja voi vaihdella tilanteen mukaisesti. Puolistrukturoitu haastattelumalli mahdollistaa kysymysten pois jättämisen sekä niiden lisäämisen. (mt., 108.) Edellä mainitut vapaudet esitettyjen kysymysten kanssa olivat osasyynä haastattelutyylin valintaan. Näiden lisäksi koin tärkeäksi luoda jonkinlaisen kysymysrunгон pitääkseni haastatteluiden vastaukset tutkimuskysymyksiäni edistävinä. Puolistrukturoitu tyyli sisältää mielestäni strukturoidun haastattelun asiakeskeisyyttä samalla mahdollistaen avoimen haastattelun rentoutta ja dialogia (ks. Ojasalo & muut 2015, 106–109).

Päädyin käyttämään tutkimuksessani muitakin haastattelun tyylejä puolistrukturoidun lisäksi. Sain Turussa opinnäytetyöni ohessa toimivan Nuova-hankkeen toiminnasta lisätietoa avoimen haastattelun kautta. Avoimen haastattelun erityispiirteenä on sen keskusteleva luonne haastattelijan ja haastateltavan välillä. Kysymyksiä ei ole välttämättä mietitty etukäteen, vaan keskustellaan yleisesti haastatteluaiheesta. (Ojasalo & muut 2015, 108–109.) Koin tämän lähestymisen tässä kontekstissa mieleiseksi, koska en ollut tarpeeksi tietoinen hankkeen toiminnasta luodakseni valmiita kysymyksiä. Tavoitteenani oli oppia enemmän tästä koulunuorisotyön kehittämishankkeesta sekä ihmisistä sen taustalla. Avoin haastattelu loi siihen mielestäni ihanteellimmat puitteet.

Uutinen opinnäytetyöstäni otettiin Turussa vaihtelevasti vastaan, jonka takia koin tarpeelliseksi tavata Turun nuorisotyötä kouluissa tekevät työntekijät epävirallisen avoimen keskustelun merkeissä. Tapaamisessa esittelin itseni, työni ja työni tarkoituksen. Sessiota ei tallennettu rennomman ilmapiiriin luomisen vuoksi. Koin ennakkotapaamisen tärkeäksi, sillä se rikkoi jäätä tulevia haastatteluja ajatellen ja puhdisti ilmaa, ainakin minun ja heidän välillensä.

Benchmarking, eli vertailukehittäminen on jatkuva ja järjestelmällinen prosessi parhaiden menetelmien sekä toimintatapojen tunnistamiseksi, ymmärtämiseksi ja soveltamiseksi (Niva & Tuominen 2005, 5). Menetelmän perustana on kiinnostus muiden toiminnan ja menestymisen syihin (Ojasalo & muut 2015, 186). Vertailukehittäminen näkyi työssäni Turun sekä Lahden haastatteluiden keskinäisessä vertailussa Lahden haastatteluiden toimiessa kehityksen esimerkimmallina. Fasilitoimassani webinaaritalaisuudessa osallistujilla oli myös mahdollisuus vertailla eri kuntien hyväksi todettuja toimintatapoja.

Fasilitoimani verkkoseminaari koostui osallistujien esittelyistä, etukäteen suunnitelluista presentaatioista sekä pienryhmätyöskentelyistä ja niiden purusta. Edellä mainitut osa-alueet täyttävät asiantuntijawebinaarin piirteet. (Timonen 2018, 29). Webinaari, eli verkkoseminaari tarkoittaa internetissä järjestettävää virtuaalitapahtumaa, johon sekä yleisö, että esiintyjät liittyvät omalla koneellaan sijainnistaan riippumatta (Webinaari.fi). Käytin verkkoseminaaria eräänlaisena haastatteluympäristönä, johon kyseinen tapahtuma soveltuu varsin hyvin. (Timonen 2018, 27). En esittänyt kysymyksiä asiantuntijoille, vaan ohjasin heidät valmistelemaan itseäni sekä muita osallistujia palvelevan tietopaketin heidän osaamisalueestaan.

Fasilitointi tarkoittaa yhteistoiminnan ja ryhmäprosessien suunnittelua ja toteuttamista. Suppeassa merkityksessä voidaan puhua kokousten suunnittelusta ja johtamisesta. (Fasilitointiareena.com.) Tehtäväni tässä tapaamisessa oli ohjelmarungon suunnittelu sekä suunnitelman toteutumisen valvonta. Esimerkiksi pienryhmätyöskentelyn aikana toimin yleisenä kellottajana sekä toiminnan valvojana. Fasilitointi on mielestäni parhailtaan sitä, että ohjataan osallistujia osioista toisiin sekä esitetään tarvittaessa kysymyksiä. Toiminta kulkee näin ikään kuin omalla painollaan.

5.3 Aineiston keruu

Opinnäytetyön aineisto on kerätty huhti-lokakuussa 2021 etäyhteyksien välityksellä. Päädyin käyttämään videotapaamisiin tarkoitettua Zoom-palvelua. Kyseinen palvelu on toiminut koulumme virallisena alustana lähes koko pandemian ajan, jonka johdosta palvelu oli ennestään tuttu sekä hallitsin sen käytön. Etäyhteyden avulla aineiston keruu oli vallitsevissa oloissa turvallista sekä käytännöllistä kuntien väliset etäisyydet huomioon ottaen.

Tapaamiset sovittiin vapaaehtoisten kanssa sähköpostien välityksellä. Lähes kaikki sessiot tallennettiin esille nousseen tiedon tarkastelun sekä analyysin helpottamiseksi. Koen, että tapaamisten taltiointi helpottaa myös osallistujien kohtaamista vähentämällä reaaliaikaista muistiinpanojen tekemistä. Haastattelut tehtiin anonyymisti.

Haastattelin huhti-toukokuussa Turun kaupungin kouluissa tehtävästä nuorisotyöstä sekä sen kehittämistä vastaavia henkilöitä. Näitä haastatteluja kertyi kolme kappaletta. Lahden kaupungin koulunuorisotyön toimijat vastailivat kysymyksiini touko-elokuussa. Kasaan kertyi

kuusi haastattelua. Päädyin käyttämään pääasiallisesti kahdenlaista puolistrukturoitua haastattelupohjaa haastateltavan työnkuvasta riippuen. Toinen haastattelurunko antoi kokonaisvaltaisempaa kuvaa kunnan nykyisestä koulunuorisotyöstä, sitä kohti otetuista askeleista sekä sen tulevaisuudesta (Liite 2). Toinen kysymyspaketti (Liite 3) käsitteli enemmänkin koulunuorisotyön tai kouluissa tehtävän nuorisotyön arkea, käytännön työntehtäviä, sekä työn hyötyjä ja haasteita. Yhteistä molemmille haastattelurungoille oli nykyisen koulunuorisotyön/kouluissa tehtävän nuorisotyön toimintamallin pohtiminen.

Fasilitoimani verkkoseminaari järjestettiin etänä 13.10.2021. Olin kutsunut tilaisuuteen monipuolisen kattauksen koulunuorisotyön osaajia Turusta sekä Lahdesta sähköpostia hyödyntäen noin puolitoista kuukautta ennen mahdollista tapaamista. Ensimmäisissä viesteissä selvitin yhteistä aikataulua session järjestämiseen. Yhteisen ajan löydyttyä tapaaminen lyötiin lukkoon.

Alun perin tapaamisen ajatus oli työpaja, jossa kahden eri kunnan osaajat pohtisivat koulunuorisotyön kehittämistä. Alkuperäinen ajatus muuttui verkkoseminaariksi, koska koin, että varsinkin Turun päässä saataisiin enemmän irti Lahden toiminnan esittelystä ilman välikäsiä. Sain sessioon paikalle myös sellaisia tekijöitä, joita en ollut päässyt kesän aikana haastattelemaan. Näin ollen halusin kuulla heidän toiminnastaan lyhyen puheenvuoron muodossa.

Verkkoseminaari pidettiin haastatteluiden tavoin Zoomissa. Olin luonut tapaamisen ja lähettänyt tapaamiskutsun sähköpostitse pari viikkoa etukäteen. Tarkemman aikataulun, ohjeistuksen sekä parin session kannalta tärkeän kysymyksen lähetin osallistujille sähköpostissa viikko ennen tilaisuutta. Päädyin lähettämään Turun sekä Lahden henkilöille omat viestinsä, jotta pystyin tekemään viesteistä spesifimpiä sekä lyhentämään mahdollista viestiketjun määrää.

Viimeisissä sähköposteissa kartoitin muun muassa osallistujien kiinnostusta lyhyen puheenvuoron valmistelusta sekä halusta esiintyä anonymisti opinnäytetyössäni. Kerroin toisesta kunnasta osallistuvien taustoja mahdollisten kysymysten miettimisen helpottamiseksi. Viesteihin vastasi lopulta vain yksi henkilö, jonka vuoksi jäin jännittämään lopullista verkkoseminaarin osallistujamäärää. Helpotuksekseni kaikki suunnitellut henkilöt saapuivat tapaamiseen valmistautuneina.

Tapaaminen itsessään koostui osallistujien esittelystä, heidän puheenvuoroistaan sekä pienryhmätyöskentelystä ja sen jälkipuinnista. Fasilitoin tilaisuuden sovittua etenemistä sekä pyrin varmistamaan aikataulussa pysymisen. Tarkoituksena oli kuulla ensin Turun toimijoiden puheen-

vuorot käytännön, hallinnon sekä Nuova-hankeen tasolta. Hallinnollisesta tietämyksestä vastaava osallistuja ei valitettavasti ehtinyt esitykseensä paikalle, mutta saapui myöhemmin kertomaan lyhyesti toiminnasta.

Turun esitysten jälkeen kuulumme Lahden toiminnasta ja etenkin sen matkasta nykyiseen pisteeseen. Tämän lisäksi saimme kuulla kahden koulunuorisotyöntekijän toimenkuvista. Esitysten jälkeen jaoin osallistujat breakout-ryhmiin niin, että hallinnollisista tehtävistä vastaavat keskustelivat keskenään käytännön toimijoiden ollessa omassa ryhmässään. Ryhmien tarkoituksena oli ajatusten sekä vinkkien vaihtaminen kuntien toimijoiden välillä. Keskusteluun oli varattu 20 minuuttia aikaa, jonka jälkeen kutsuin osallistujat takaisin yleiseen tilaan purkamaan käytyä keskustelua. Purun jälkeen oli palautteen sekä loppusanojen vuoro.

5.4 Aineiston analyysi

Analyysini muodostui haastatteluissa sekä verkkoseminaarissa samalla tavalla. Ensin litteroin aineistonkeruumenetelmän, jonka jälkeen analysoin sen. Hyödynsin litteroinnissa Wordin sanelu- ja litterointityökalua. Ensimmäiset litteroinnit tein sanelun avulla laittamalla äänitteen soimaan tietokoneeseen yhdistettyyn kuulokkeeseen. Tämä oli normaalia käsin litterointia nopeampi tapa koneen tekemät kirjoitusvirheet pois lukien. Myöhemmin sain kuulla Wordin litterointityökalusta, joka tekee samanlaisen litteroinnin kuin aikaisemmin jopa neljä kertaa nopeammin. Tällöin äänitetiedosto lisätään työkaluun, jonka jälkeen litterointi valmistuu haastattelun pituuden mukaan omalla kohdalla 10–25 minuutissa. Työkalun löytäminen säästi paljon aikaa viimeisimmistä litteroinneistani.

Litterointien jälkeen istuin koneen ääreen, kuulokkeet korvilla litterointi edessäni. Lisäsin haastatteluiden kohdalla esitetyt kysymykset Word-tiedostoon ja laitoin äänitteen soimaan. Äänitteen edessä seurasin tehtyä litterointia jaksottaen sen haastattelukysymysten mukaan. Kirjoitin ohessa opinnäytetyöni kannalta keskeisimmät vastaukset ylös kysymyskohtaisesti. Ensimmäisissä litteroinneissa korjasin isommat koneen tekemät kirjoitusvirheet tai väärinymmärrykset. Lopulta keskeytin virheiden korjaamisen, sillä epätäydellinen litterointi oli kokonaiskuvan kannalta seurattavissa. Litteroinnin toimiessa vain itseni apuna, en kokenut korjaamista enää ajankäytön kannalta tarpeelliseksi.

Kun kaikki haastattelut oli käyty läpi, yhdistin samojen kysymysrunkojen kysymykset kysymys- ja kuntakohtaisesti uuteen, yhteiseen tiedostoon. Toisin sanoen teemoittelin keräämäni aineiston, eli pilkoin ja ryhmittelin sisällön aihepiirien mukaan (Kamk.fi). Päädyin värikoodaamaan jokaisen haastateltavan vastaukset sekaannusten välttämiseksi. Vertailin kysymyskohtaisesti vastauksia keskenään yhteneväisyyksiä etsien. Varsinkin Lahden haastatteluiden kohdalla hyödynsin kynää, paperia ja niin sanottua ”tukkimiehen kirjanpitoa” helpomman vertailun takaamiseksi. Kirjoitin tällöin vihkoon ranskalaisilla viivoilla haastatteluissa esiin nousseita pointteja. Yhtenevien nostojen kohdalla lisäsin aikaisemman merkinnän perään pystyviivan kuvaamaan yhtä samanlaista vastausta. Turun vastausten kohdalla en kokenut tätä tarpeelliseksi pienemmän otannan vuoksi.

Verkkoseminaarin analysointi toteutettiin melko samalla kaavalla haastatteluihin nähden. Liitin tapaamisen äänitiedoston litterointityökaluun sekä kuuntelin äänitteen uudelleen läpi samalla muistiinpanoja tehden. Erona haastatteluihin oli se, että kysymysrunkon sijasta etenin esitys kerrallaan. Webinaarissa pidettyjä pienryhmäkeskusteluja en saanut äänitettyä, koska tilaisuuden hallinnoijana en ollut itse mukana keskusteluissa. Pienryhmistä tekeväni muistiinpanot pohjautuvat näin osallistujien lyhyesti kertomaan tiivistykseen käydyistä keskusteluista.

6 TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU

Tässä luvussa esitellään tutkimusmenetelmistäni saatu analysoitu aineisto. Tulosten esittelyä tehdään pääasiallisesti Turun sekä Lahden vastauksia vertaillen. Esitysjärjestys ei ole täysin verrattavissa haastatteluiden runkoihin. Tulokset kattavat muun muassa kuntien työmallit, käytännön työn sekä pohdinnan vaikuttavuuden mittaamisesta ja työtavan tulevaisuudesta.

6.1 Kuntakohtaiset koulunuorisotyön mallit

Haastattelin Turussa kahta henkilö koulussa tehtävästä nuorisotyöstä. Toinen haastateltava osasi vastata enemmän hallinnollisesta näkökulmasta toisen hallitessa ruohonjuuritason toiminnan. Lahden osalta mallin hahmottaminen pohjautuu hallinnolliseen haastatteluun sekä verkko-seminaarissa pidettyihin puheenvuoroihin.

Turun haastatteluista selvisi, että Turun kouluissa tehtävä nuorisotyö koostuu kahdesta työntekijästä, jotka työskentelevät parina neljällä eri koululla vakiintuneina työpäivinä. Työntekijät kuuluvat alueellisen nuorisotyön yksikön itäiseen osaan työnimikkeellä ohjaaja. Heidän lähi-johtajanaan toimii alueen toiminnanjohtaja.

Haastatteluiden mukaan Turun parityöskentelyä on tehty jo kymmenen vuotta, mutta koulu-nuorisotyön tai kouluissa tehtävän nuorisotyön mallia ei ole. Kyseinen toiminta on jäänyt rakenteellisesti taka-alalle. Tämänhetkistä tilannetta yksi haastateltu kuvaa kaoottiseksi. Tätä kuitenkin tarvitaan, jotta jotakin uutta voisi syntyä. Uuden hankkeen, Nuovan, toivotaan auttavan tavoitteellisempaa toimintaa kohti samalla kehittäen vaikuttavuuden mittaamista. Tämä on koulu-nuorisotyön kannalta ensimmäinen askel oikeaan suuntaan.

Toinen Turun haastateltavista toteaa, että Turku on tällä hetkellä koulunuorisotyön näkökulmasta jäsentelyvaiheen tarpeessa. Hankkeista nousseita asioita tulee punnita jatkuvasti samalla miettien koulunuorisotyön roolia kunnan palvelukentässä. Haastateltu kertoo, että Turun kouluissa on tehty vuosien mittaan paljon erinäisiä toimenpiteitä, mutta ne eivät ole kommunikoinneet keskenään eivätkä vastanneet tarpeeseen. Vaikuttavuuden mittaaminen korostuu. Jos lisäresursseja toiminnan kehittämiseen ei tule, niin raha tulisi ottaa jostakin muusta nuorisotyön palvelusta. Vaikuttavuuden mittaamista ja sen vaikeutta avaan tuloksissani myöhemmin.

Lahden hallinnollisessa haastattelussa selvisi, että jokaisessa Lahden yläkoulussa on oma, päätoiminen, koulunuorisotyöntekijänsä, jonka työpiste sijaitsee koululla. Toiminta ja näin ollen

myös työntekijät jakautuvat kolmeen eri alueeseen. Jokaisella alueella on oma esihenkilönsä. Kyseiset esihenkilöt toimivat koulunuorisotyöntekijöiden tavoin nuorisopalveluiden alla.

Haastateltavan mukaan Lahden koulunuorisotyö noudattaa yhteistä koulunuorisotyönsuunnitelmaa, jonka pohja on opetussuunnitelmassa. Toiminnan kivijalkana on toiminut tässäkin opinäytetyössä useasti viitattu Tomi Kiilakosken kirja ”Koulu on enemmän” (Unelius 2021). Haastateltu mainitsee, että koulujen erilaisuus sekä sen tuomat erilaiset tarpeet huomioidaan. Erilaiset tavat työn tekemiseen ovat sallittuja, kunhan ne noudattavat yhteisiä koulunuorisotyön raameja. Koulunuorisotyöntekijät ovat velvoitettuja osallistumaan nuorisopalveluiden yhteisiin toimintoihin, kokouksiin sekä lomatoimintaan. Lomatoiminta tapahtuu ensisijaisesti oman alueen sisällä, mutta alueiden välisiä tapahtumiakin järjestetään. Työntekijöillä itsellään on mahdollisuus vaikuttaa omiin lomatoimintoihinsa. Haastateltu korostaa tiivistä yhteistyötä koulunuorisotyön sekä alueen muun nuorisotyön, kuten tilatyöskentelyn kanssa.

Lahden koulunuorisotyö lähti kehittymään 2011 seiskaluokkalaisille tehdyn kyselyn kautta. Kyselyssä kysyttiin muun muassa, missä nuoret haluaisivat nähdä nuorisotyöntekijän. Kyselyn otanta oli noin 900 lasta, joista yli 40 % vastasi koulun halutuksi kohtaamispaikaksi. Kysyntään vastaamiseksi luotiin kolmevuotinen suunnitelma koulunuorisotyön toteuttamiseksi. Pari vuotta myöhemmin, 2013, perusopetuspalvelut saivat rahoitusta. Osa rahasta tuli nuorisopalveluille. Näin palkattiin Lahden kaksi ensimmäistä koulunuorisotyöntekijää koulutuksellinen tasa-arvo – hankkeeseen. (Unelius 2021.) Hankepäällikkö oli aluksi koulun puolelta (Moilanen 2021). Lahden alueellisten nuorisopalveluiden kehittämisehdotus vuosille 2013–2018 löytyy liitteestä 4.

Vuosi hankkeen alun jälkeen kaksi päätoimista koulunuorisotyöntekijää palkattiin lisää. 2016 työntekijöitä oli jo kahdeksan. Toiminnan laajentuminen perustui hankerahoituksen jatkumiseen hyvien kokemusten ja palautteen pohjalta sekä hankkeen jälkeen laajennettuun nuorisopalveluiden budjettiin. Koulunuorisotyöhön otettu raha ei siis ole ollut muilta Lahden nuorisopalveluilta pois. (Unelius 2021.)

Kehityksen kannalta tärkeiksi asioiksi nousi koulujen kanssa tehtävät koulunuorisotyösuunnitelmat sekä mahdollisuus olla laatimassa uutta opetussuunnitelmaa. Koulunuorisotyösuunnitelmat takasivat koulukohtaisuuden, kun taas opetussuunnitelmaan saatiin tuotua nuorisotyöllistä näkökulmaa koulujen kasvatustyön tueksi. Koulunuorisotyöllä oli näin ollen tietyt raamit ja rakenteet kasassa työntekijöiden toiminnan sekä työn perustelun helpottamiseksi. (Unelius

2021.) Yleisesti Lahden koulunuorisotyönprosessia on helpottanut se, että kaikki toimijat, varhaiskasvatus, perusopetus sekä nuorisopalvelut operoivat sivistyspalveluiden alla (Moilanen 2021).

6.2 Nuova-hanke

Haastattelin kolmea Nuova-hankkeessa mukana olevaa työntekijää ryhmähaastattelun merkeissä huhtikuun 2021 loppupuolella. Haastattelun lisäksi hankkeen projektipäällikkö Tenna Käpylä kertoi lyhyesti toiminnasta fasilitoimassani webinaarissa.

Haastattelussa selvisi, että Nuova on tammikuussa 2021 aloitettu aluehallintaviraston nuorille myöntämän rahoituksen pohjalta syntynyt hanke. Hankkeen tarkoitus on nuorisotyön kehittäminen kouluissa. Toiminnassa on mukana kolme tahoa, Turun kaupungin nuorisopalvelut, Valo-valmennus sekä Vamos. Yhdessä tahot kattavat toiminnallaan toista astetta sekä yläkouluja. Yläkoulussa tehtävästä työstä vastaa nuorisopalvelut muiden yhteistyökumppaneiden toimiessa ammattikoulun puolella. Toiminnan tavoitteet ovat verkostotyössä, yhteistyössä sekä nuorten kohtaamisessa.

Haastattelun pohjalta hankkeen toiminta näkyy käytännössä muun muassa yksilötyöskentelynä, luokkahengen kasvattamiseen tarkoitettuina harjoitteina sekä koulupudokkuuden ennaltaehkäisyä. Toisella asteella painotetaan nopeaa reagointia, kun taas yläkouluissa pitkäjänteinen työ korostuu. Hankkeen alkua on haitannut vallitsevasta pandemiatilanteesta syntynyt etäopetus tai opetuksen hybridimalli, jossa osa opetuksesta toteutetaan paikan päällä, osa etäyhteyksillä. Ulkopuolisten haasteiden vuoksi hankkeen toimintaa ja tavoitteita on jouduttu muokkaamaan hankkeen edetessä (Käpylä 2021).

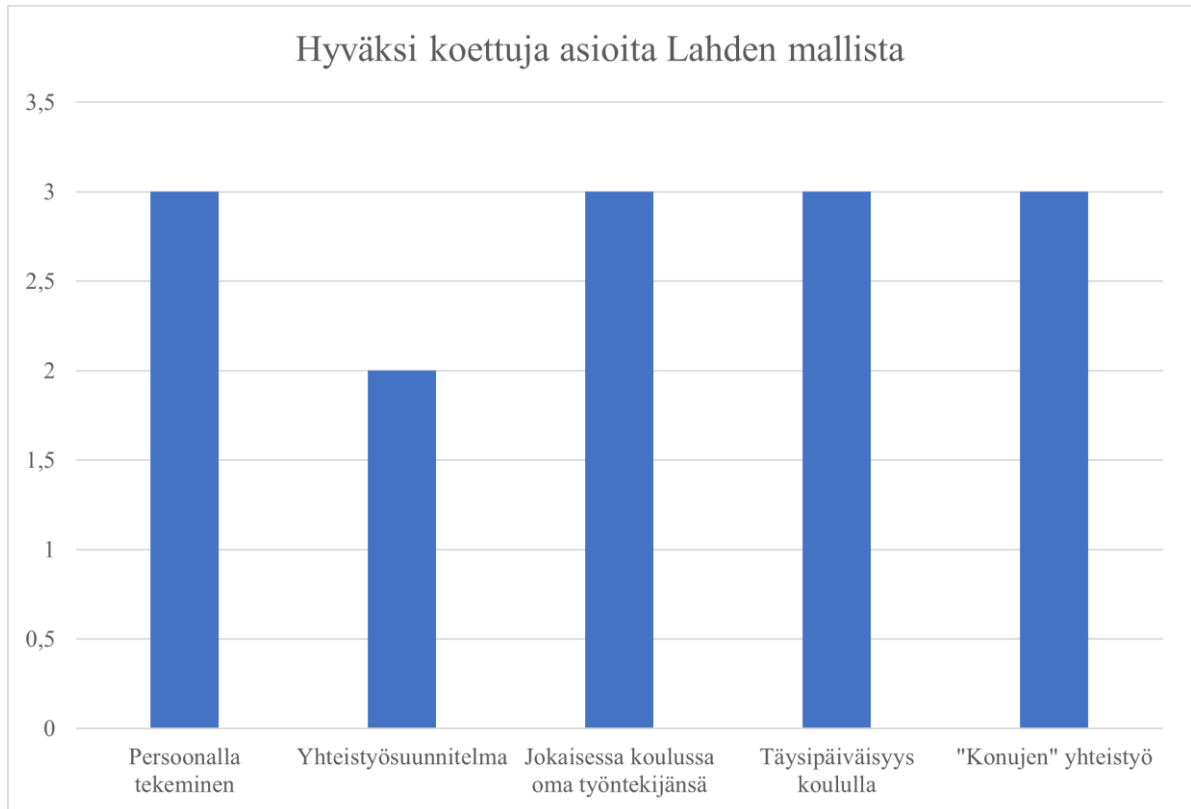
Lokakuussa pidetyssä webinaaritulaisuudessa Nuova-hankkeen tavoitteet olivat vaihtuneet huhtikuiseen haastatteluun verrattuna. Hankkeen esittelyssä tavoitteiksi nostettiin nuorten tukeminen korona-ajan tuomissa ongelmissa, nuorisotyöllisten menetelmien viemisestä kouluun sekä yhteistyömallin rakentaminen koulun ja nuorisotyön välille. Toimintamuotoina korostui osallistava toiminta, kohtaava tuki, yksilötyö sekä oppilaitoksen ulkopuolinen ryhmätoiminta. Hanke selvittää nuorten haasteita muun muassa kyselyjen avulla. (Käpylä 2021.)

6.3 Kokemuksia Lahden koulunuorisotyön mallista

Keskityn tässä alaluvussa pääosin Lahden toimijoiden kokemuksiin heidän nykyisestä koulunuorisotyön mallistaan. Syy tähän on yksinkertaisesti se, että opinnäytetyöni tulosten valossa Turussa ei ole kommentoitavaa toimintamallia koulussa tehtävälle nuorisotyölle. Turun käytännön tasolla toimiva haastateltava mainitsi, että hän ja hänen työparinsa ovat käytännössä itse luoneet omat työtehtävänsä vuosien saatossa. Haastateltu alleviivasi parityöskentelyn tärkeyttä myös tulevaisuudessa, jossa toimintamallin tulee pohjautua koulujen tarpeisiin samalla tiivistäen nuorisotilojen ja koulujen yhteistyötä.

Kysyin Lahden käytännön tasolla työskentelevien haastatteluissa, kuinka koulunuorisotyöntekijät kokevat Lahden nykyisen toimintamallin, mikä siinä on hyvää ja mitä voitaisiin kehittää. Kolme haastateltavaa mainitsi koulukohtaisuuden sekä omalla persoonallaan tekemisen, yhdessä sovittuihin raameihin pohjautuen, olevan hyvä asia. Toiminta pohjataan koulun omiin tarpeisiin ja etenkin nuorten äänen tulee kuulua. Koulun tarpeita ja tulevaa koulun sekä koulunuorisotyöntekijän välistä yhteistyötä pohditaan yhteistyösuunnitelmassa. Kaksi haastateltavaa korosti tämän tärkeyttä.

Kolme haastateltua nosti hienoksi asiaksi sen, että jokaisessa Lahden yläkoulussa on oma työntekijänsä. Täysipäiväisen koulunuorisotyön tärkeyttä korosti kolme haastateltavaa. Näin työntekijä on paremmin mukana koulun arjessa, henkilöstössä sekä on helpommin tavoitettavissa. Yksi haastateltava totesi, että useamman koulun välillä työskentely ei mahdollista samanlaista koulujen kulttuuriin sisälle pääsyä. Tämä tarkoittaa sitä, että ei oikeastaan olla osa mitään koulua. Alla oleva kaavio (Liite 5) auttaa havainnollistamaan Lahden mallissa hyväksi koettuja asioita.

Liite 5: Hyväksi koettuja asioita Lahden mallista

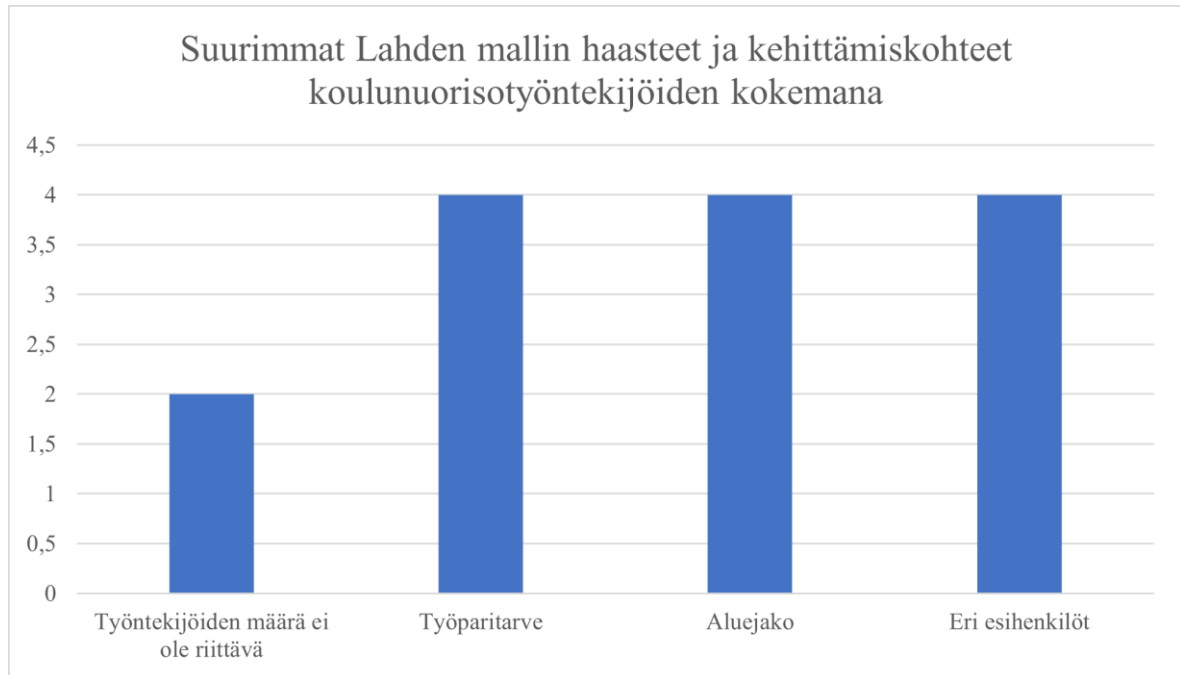
Nykyinen työntekijöiden määrä koetaan Lahdessa kuitenkin liian vähäiseksi. Kaksi haastateltavaa sanoi heti mallia pohtiessaan, että koulunuorisotyöntekijöitä on liian vähän. Myöhemmin kehitysehdotuksia kysyttäessä neljä vastaajaa nosti esiin työparitarpeen. Työpari jakaisi paikoin suurta työmäärää sekä mahdollistaisi yhdenvertaisemman nuorten kohtaamisen varsinkin isoissa kouluissa. Parityöskentelyn avulla koulunuorisotyöntekijät pystyisivät vaihtamaan ja jakamaan ajatuksia heti tarpeen ilmaantuessa. Tämä voisi helpottaa haastatelluiden koulunuorisotyöntekijöiden haasteita yksin tehtävään työhön liittyen.

Neljä haastateltava kokee Lahden aluejaon koulunuorisotyön kannalta haastavaksi. Nykyisessä toimintamallissa nuorisopalvelut ovat jaettu kolmeen alueyksikköön, jonka johdosta koulunuorisotyö operoi kolmella eri alueella, eri esihenkilöiden alaisuudessa. Lahden koulunuorisotyö toimii haastatteluista saadun tiedon perusteella osana nuorisopalveluita. Osa haastatelluista näkee aluejaon tiivistäneen alueen toimijoiden sisäistä yhteistyötä, mutta hankaloittaneen aluerajat ylittävää toimintaa. Nuorisopalveluiden alla toimiminen jakaa mielipiteitä. Kolme haastateltua kokee tämän erittäin positiiviseksi, sillä nuorisopalveluiden alaisuudessa nuorisotyöllinen tulokulma tehtävään työhön on turvattu. Yksi haastateltavista haluaisi vahvasti itsenäistyä

koulun palkkalistoille. Hän kokee olevansa koulussa ”vieraan vallan tyyppi”. Tämä voi vaikeuttaa koulun työryhmissä työskentelyä tai niihin pääsemistä. Hänen mielestään olisi myös käytännöllisempää, jos rehtori olisi esihenkilö. Rehtorin kanssa ollaan kuitenkin päivittäin tekemisissä nykyiseen esimieheen verrattuna. Haastateltavan mielestä nuorisopalveluilta tulee paljon tehtäviä, jotka eivät oikein sovellu kouluympäristöön. Haastateltu ei myöskään koe nuorisopalveluiden alaista palkkakehitystä hyväksi. Yksi haastateltava ei ottanut kantaa asiaan, vaan mainitsi molemmissa olevan hyviä ja huonoja elementtejä.

Neljä haastateltavaa kokee nykyisen esimiestilanteen haastavaksi. Kolme neljästä tuo esille esihenkilöiden välisen eron käytännön työn vaatimuksissa. Osa esihenkilöistä vaatii muun muassa enemmän ja tarkempaa raportointia kuin toiset. Tämän sanotaan nostavan yhdenvertaisuuskytymyksen esiin. Yksi asian esiin nostaneista koki, että kaikilla esihenkilöillä ei ole riittävää tietämystä koulunuorisotyöstä. Kolme haastateltavaa haluaisi vaihtaa nykyisen kolmen esihenkilön mallin yhteen. Johtaminen koettaisiin näin selkeämpänä ja tasa-arvoisempana.

Kolme haastateltavaa kokee Lahden koulunuorisotyöntekijöiden välisen yhteistyön hyväksi osaksi Lahden toimintamallia. Haastatellut kokevat, että työntekijöiden kesken on helppo vaihtaa ajatuksia sekä menetelmiä. Yksi haastatelluista koki, että kyseisen toiminnan tulisi olla entistäkin tiiviimpää. Yksi haastateltava toivoi muutosta koulunuorisotyöntekijöiden tapaamisiin. Tällä hetkellä tapaamiset ovat aina asiapohjaisia ja päättyvät vain pahan olon sanoittamiseen. Haastateltu toivoisi vapaampaa ajanviettoa työntekijöiden kesken. Eräs haastateltava toivoi tapaamisia nykyistä useammin. Käytännön tasolta nousi paljon muita yksittäisiä kehotusehdotuksia nykyiseen toimintamalliin. En kuitenkaan koe niiden tarkkaa läpikäyntiä opinnäytetyöni kokonaiskuvan kannalta oleelliseksi. Alla oleva kaavio (Liite 6) kattaa eniten esiin nousseita kehityskohteita.

Liite 6: Lahden mallin haasteet ja kehittämiskohteet koulunuorisotyöntekijöiden kokemana

Kysyin Lahden koulunuorisotyön kokonaiskuvasta vastaavalta haastateltavalta, onko kyseisellä mallilla varaa kehittyä, jos on, niin miten. Hän koki, että ala- ja yläkoulun nivelvaiheeseen tulisi panostaa enemmän sekä toimintaa kehittää. Kunnan nuoret tulisi nähdä yhä kokonaisvaltaisemmin kouluissa. Tämä voitaisiin saavuttaa opettajien sekä koulunuorisotyöntekijöiden laajemman yhteistyön ja dialogin kautta. Opetus voisi olla vielä menetelmällisempää vastavuoroista oppimista korostaen. Ryhmähengen vaikutus oppimistavoitteisiin tulee huomioida entistä paremmin. Koulunuorisotyön ei tulisi olla vain koulunuorisotyöntekijöiden vastuulla, vaan yhteinen henkilökunnan tehtävä.

6.4 Lahden ja Turun koulunuorisotyö käytännössä

Haastatteluissa selvisi, että koulunuorisotyöntekijöillä on työnkuvastaan todella subjektiivinen käsitys. Viiden työntekijän vastauksista kysymykseen ”minkälaista työtä teet” ei löytynyt muita merkittäviä yhtymäkohtia kuin se, että kolme viidestä mainitsi tekevänsä koulunuorisotyötä. Esiin nousi tapauskohtaisesti muun muassa matalankynnyksen aikuisena oleminen, osallisuuden edistäminen ja turvaaminen sekä yhteisöllinen, ryhmien kanssa tehtävä työskentely. Yksi haastateltava mainitsi työnsä olevan kaikenlaista kohtaamistyötä. Vaikka muissa haastatteluissa kohtaamistyötä ei erikseen nostettu esiin, niin kohtaamisen tärkeys välittyy osana muiden vastauksia.

Työtehtävät voivat vaihdella suuresti koulujen ja työntekijöiden välillä. Haastateltavien mukaan tämä pohjautuu koulujen, alueiden sekä työntekijöiden välisiin eroihin. Koulujen kohdalla oppilasmäärä sekä henkilöstön toiveet voivat erota toisistaan. Tämä johtaa muun muassa erilaisiin toimintamalleihin sekä voi rajoittaa toimintaa. Eri alueiden välillä voi olla erilaisia vaatimuksia, velvollisuuksia tai mahdollisuuksia. Näiden lisäksi työntekijöiden omat vahvuudet sekä kiinnostuksen kohteet vievät tehtävää työtä työntekijän näköiseen suuntaan.

Kolme viidestä korostaa, että heidän työpäivänsä ei ole koskaan samanlainen. Äkilliset, yllättävät asiat sotkevat paljon alkuperäisiä suunnitelmia, jonka johdosta kyky joustavuuteen koetaan tärkeäksi suurimmassa osassa haastatteluita. Nuorten arkinen kohtaaminen koulun arjessa näkyy kaikissa haastatteluissa. Arkisen kohtaamisen ohella ryhmätyö ja pienemmässä mittakaavassa yksilötyö esiintyy jokaisen haastateltavan kerronnassa tavalla tai toisella. Jokainen haastateltu järjestää teematunteja koulussaan. Teematuntien aiheet ovat yleensä ajankohtaiseksi koettuja asioita, kuten seksuaalikasvatus, mediataidot tai kiusaaminen. Kyseiset tunnit tai tuntikokonaisuudet järjestetään usein yhteistyössä muun koulun henkilökunnan kanssa. Teematuntien lisäksi neljä viidestä mainitsi tekevänsä luokkahavainnointia oppituntien aikana. Käytännössä tämä tarkoittaa nuorten käytöksen ja toiminnan seuraamista luokkatilan taustalla.

Moniammatillinen yhteistyö näkyy luokkatyöstöjen sekä teemallisten tuntien ulkopuolella. Koulunuorisotyöntekijät tekevät yhteistyötä muun muassa opettajien, opinto-ohjaajien sekä kuraattorien kanssa. Kuudesluokkalaisten kanssa tehtävä nivelvaihtotyö nousi esiin kolmessa haastattelussa. Nivelvaihtotyön tarkoitus on helpottaa alakoululaisia yläkouluun siirtymisessä. Kyseistä työtä tehdään yleensä opinto-ohjaajan kanssa.

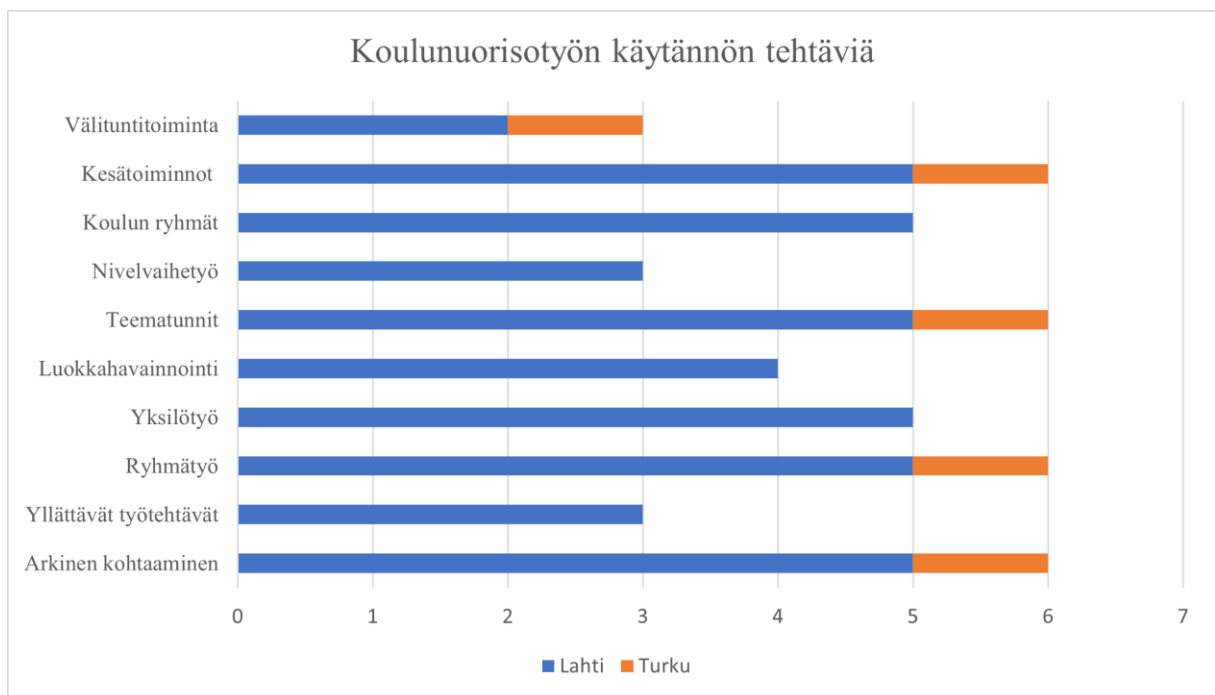
Jokaisessa haastattelussa mainittiin koulun erilaisissa ryhmissä mukana oleminen. Mainitut ryhmät vaihtelivat hieman haastateltavasta riippuen. Esimerkiksi tukioppilastoiminta korostui neljässä haastattelussa, yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä sekä oppilaskuntatoiminta kolmessa sekä vanhempainyhdistys kahdessa. Näiden lisäksi mainittiin muita aktiivisia ryhmiä. Koulun henkilöstön tapaamiset mainittiin kolmessa haastattelussa. Luetelluista ryhmistä esimerkiksi oppilashuoltoryhmässä työskentely on kirjattu kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien työntekijöiden tehtäväksi (Opetushallitus).

Arkisen kohtaamisen ja monipuolisen erinäisten ryhmien kanssa työskentelyn lisäksi koulunuorisotyöntekijöiden työtehtävissä esiintyy hallinnollisia tehtäviä sekä markkinointia. Nel-

jässä haastattelussa kerrottiin erilaisista hallinnollisista tehtävistä, kuten raportoinnista, viestinnästä, tiedotuksesta sekä suunnittelusta. Varsinkin viestintä koetaan tärkeäksi. Markkinointi nousi esille kolmessa haastattelussa. Markkinointia tehdään Nuorisopalveluille sekä itselleen muun muassa sosiaalisen median kautta.

Lahden koulunuorisotyöntekijät ovat mukana nuorisopalveluiden kesätoiminnoissa ohjaajina osana heidän työkuvaansa. Neljä viidestä toi esiin nuorisotilatoiminnan, erilaiset leirit, retket sekä työtilan siistimisen ja suunnittelutyön tulevaan lukuvuoteen. Yksi haastateltava mainitsi lyhyesti toimivansa kesäisin ohjaajana, mutta ei halua ottaa vastuuta toiminnan järjestämisestä.

Turussa kouluissa tehtävää nuorisotyötä on harjoitettu saman työparin voimin kymmenen vuotta. Toimintaa ei kuitenkaan ole tarkemmin määritelty. Työ koetaan ennaltaehkäiseväksi kohtaamistyöksi, jossa yhteisöllisyys ja sosiaalinen vahvistaminen korostuu. Työtehtävinä esiin nousi luokkien tarpeisiin pohjautuvat teematunnit, arkinen nuorten kohtaaminen, ryhmätykset sekä toiminnalliset välitunnit. Toimintaa tehdään yhteistyössä opettajien kanssa. Loin kaavion (Liite 7) helpottamaan esiintyneiden kuntakohtaisten käytännön työn yhteneväisyyksien ja erojen hahmottamista.

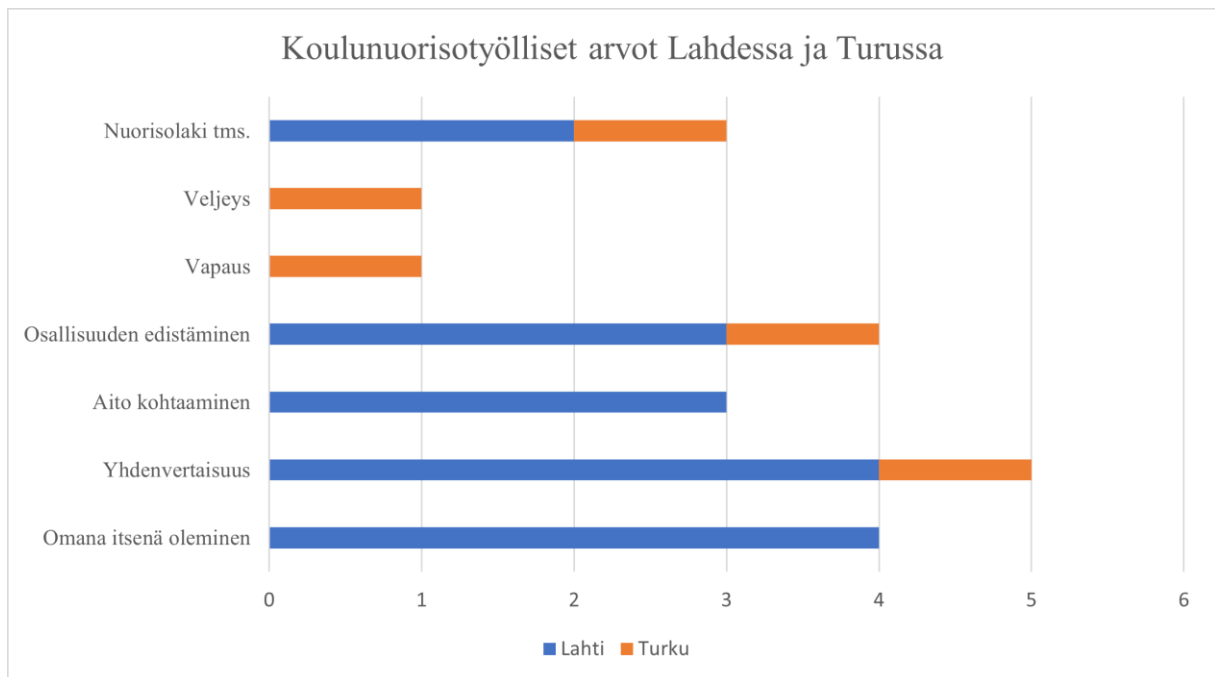

Liite 7: Koulunuorisotyön käytännön tehtäviä

6.5 Koulunuorisotyön arvot, hyödyt ja haasteet

Kysyin Lahden haastateltavilta koulunuorisotyön arvoista. Vastaukset olivat vaihtelevia paria yhteistä tekijää lukuun ottamatta. Neljässä haastattelussa mainittiin tärkeäksi kyky olla oma itsensä. Koulunuorisotyön tarkoituksena on saada nuorille sellainen olo, että he kelpaavat juuri sellaisina kuin he ovat. Yhdenvertaisuus sekä tasa-arvo nousivat esille yhtä lailla neljässä haastattelussa. Aitoa kohtaamista, toisen kuulemistä sekä osallisuuden edistämistä sanoitettiin kolmessa haastattelussa. Vastaukset täydensivät aikaisemmin työssä esille tullutta subjektiivisuutta.

Turussa työn arvoiksi nimettiin muun muassa vapaus, veljeys, tasa-arvo sekä nuorisolähtöisyys. Nuorisolaki, nuorisotyön eettinen ohjeistus sekä lastenoikeuksien sopimukset nousivat arvoja kartoittaessa esille. Lahden vastauksiin verrattuna tasa-arvo sekä pienemmässä määrin nuorisotyöllisiin arvoihin pohjautuminen esiintyy molempien kuntien kouluissa tehtävän työn arvo-pohjassa. Turun haastattelussa esiin nousutta nuorisolähtöisyyttä voidaan mielestäni verrata Lahden ajatukseen nuorten osallisuuden tukemisesta. Tein alla olevan kaavion (Liite 8) havainnollistamaan Lahden ja Turun kouluissa tehtävän nuorisotyön arvoja.

Liite 8: Koulunuorisotyölliset arvot Lahdessa ja Turussa

Subjektiiivisuus jatkui koulunuorisotyön hyötyjä pohtiessa. Jokainen Lahden vastaaja koki, että koulut hyötyvät toiminnasta. Koettu hyöty oli puolestaan lähes aina erilainen. Kolmen haastateltavan mielestä koulunuorisotyöntekijän eroavaisuus muusta henkilökunnasta on suuri hyöty. Koulunuorisotyöntekijä on näin helpommin lähestyttävä, turvallinen, aikuinen, jolla on opettajaa enemmän aikaa nuorten kohtaamiselle. Edellä mainitun lisäksi muita yhtäläisyyksiä ei haastatteluissa noussut. Haastattelukohtaisiksi hyödyiksi mainittiin muun muassa työn joustavuus sekä sen tuomat edut, luokkaviihtyvyyden ja me-hengen luominen kouluun sekä sosiaalisuuden, toisten huomioimisen ja itsesäätelyn tuominen tieteellisen oppimisen vastapainoksi.

Turussa korostuu pitkäjänteisyys. Tehty työ ei lopu vain kouluun, vaan luodut suhteet kestävät pitkään mahdollisesti koulun ulkopuolellakin. Nuorten avustaminen nähdään toisena suurena hyötynä. Arkisissa ongelmissa, kuten itsetunnon kanssa kamppailussa auttaminen turvallisena aikuisena on työn parhaita puolia. Isot oppilasmäärät sekä kouluun integroituminen koetaan puolestaan haasteiksi. Työparilla ei ole hallinnollisesti ylhäältä päin tulevia kesälle sijoituvia työtehtäviä, vaan pari itse kehittää jotakin toimintaa.

Lahdessa työntekijät kokevat monenlaisia haasteita. Neljän mielestä yksin tehtävä työ on raskasta. Työtä on paikoin aivan liikaa yhdelle ihmiselle, eikä ajatuksia voi jakaa oikeastaan kenenkään kanssa. Kolme haastateltavaa nostaa nuorten haasteet sekä ongelmat kuormittaviksi. Näiden yhtäläisyyksien jälkeen vastaukset muuttuivat jälleen subjektiivisemmiksi. Seuraavat haasteet nousivat esiin kahdesti: tulevan miettiminen ja aikatauluttaminen, jatkuva sosiaalisten ärsykkeiden keskellä oleminen, arjen kiire sekä vähäinen henkilöstön suunnittelu-aika. Yksittäisiä haasteita oli runsaasti, mutta en koe niiden esittelyä opinnäytetyöni kannalta oleelliseksi. Hyötyjen ja haasteiden subjektiivisuuden vuoksi tulosten visualisointi selkeään, yleistettävään, muotoon on mielestäni mahdotonta.

6.6 Vaikuttavuuden mittaaminen koulunuorisotyössä

Lahden hallinnollisessa haastattelussa selvisi, että Lahden koulunuorisotyön vaikuttavuuden mittaaminen vaatii kehittymistä. Tällä hetkellä käytössä on vuosittainen asiakastyytyväisyyskysely, vuoden lopussa tehtävät koulukohtaiset arviointikeskustelut sekä kohdattujen nuorten määrällinen sekä laadullinen arviointi. Nuorten määrällinen arviointi tarkoittaa kohdattuja nuoria päivää kohden ja laadullinen arviointi kohtaamisten sanallista avaamista. Edellä mainituiden mittareiden lisäksi arvioidaan vuosittain perusopetuksen ja nuorisopalveluiden välistä yhteistyösopimusta sekä neljännesvuosittain nuorisopalveluiden kehittämisohjelmaa. Haastateltu

mainitsi, että lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman arviointi voi myös toimia koulunuorisotyön vaikuttavuuden mittaamisessa. Esimerkki Lahdessa käytetystä koulunuorisotyön arviointilomakkeesta liitteessä 9.

Lahden koulunuorisotyöntekijöiden haastatteluista selvisi, että koulunuorisotyön vaikuttavuuden mittaaminen on hankalaa. Kolme viidestä sanoitti, tavalla tai toisella, kuinka ennaltaehkäisevää työtä on vaikea mitata. Esimerkkinä nostettiin syvälinen, merkityksellinen, keskustelu yhden nuoren kanssa. Koulunuorisotyöntekijä sekä mahdollisesti nuori itse osaavat sanoittaa keskustelun merkityksen, mutta tämän välittäminen eteenpäin ylemmälle taholle koetaan vaikeaksi.

Yksi Lahden haastateltava mainitsi, että kouluissa seurataan kävijämäärää. Tämä tarkoittaa käytännössä lukumäärää päivässä kohdatuista nuorista. Kohtaamistyö ei tässä yhteydessä ole aitoa kohtaamista vaan enemmänkin nuorten tapaamista. Muistan tammi-maaliskuussa olleessa työharjoittelussani laskeneemme koulunuorisotyöntekijän kanssa tapaamiamme nuoria yhteen. Mitä isompi luku, sen parempi tulos. Tämä ei mielestäni, eikä myöskään asiasta maininneen haastateltavan mielestä, mittaa vaikuttavuutta millään tavalla.

Lahden koulunuorisotyöntekijöistä kaksi nosti asiakastyytyväisyyskyselyn yhdeksi työn vaikuttavuuden mittariksi. Heidän lisäksi kaksi muuta tekijää korostivat asiakkaiden, eli nuorten palautetta. Lahden kouluissa kerätään vuosittain palautetta sekä kartoitetaan nuorten hyvinvointia muun muassa mitä kuuluu – kyselyn muodossa. Kyselyistä nousevien vastausten pohjalta voidaan arvioida koulunuorisotyön onnistumista. Kaksi haastateltua eivät oikein osanneet kommentoida vaikuttavuuden mittaamista.

Vaikuttavuuden mittaaminen koetaan, hallinnollisen haastattelun mukaan, hankalaksi myös Turussa. Haastattelussa selvisi, että tästä syystä yksi Nuova - hankkeen tavoitteista on toiminnan arvioinnin kehittäminen. Turussa mitataan vaikuttavuutta Logbookin avulla. Logbook on verkkopohjainen, erityisesti nuorisotyön dokumentointiin suunniteltu järjestelmä, joka toimii työkaluna tiedon keräämiseen, raportoitiin ja analysointiin (Nuorisokanuuna.fi 2018). Haastateltu kertoo, että työkalun avulla pystytään arvioimaan muun muassa nuorten määrää, ikää, sukupuolta tai heidän järjestämien toiminnan määrää. Käytännön työn mittaaminen on kuitenkin hankalaa arvioinnin jäädessä helposti ”mututuntuman” varaan.

6.7 Fasilitoitu verkkoseminaari ja koulunuorisotyön tulevaisuus

Fasilitoimani Turun sekä Lahden kouluissa tehtävän nuorisotyön ammattilaisista koostuva verkkoseminaari jakautui neljään osaan: osallistujien esittely, puheenvuorot, pienryhmätyö sekä lopetus. Seminaarissa pidetyt puheenvuorot kertasivat ja täydensivät aikaisemmissa haastatteluissa kerättyä tietoa niin Turun sekä Lahden kouluissa tehtävästä nuorisotyöstä, että Nuova-hankkeesta. Olen työssäni jo viitannut joihinkin seminaarin puheenvuoroihin muun muassa Lahden koulunuorisotyön mallia sekä Nuova-hanketta koskien. En toista kyseisissä viitauksissa esiin tullutta tietoa tässä uudestaan, vaan keskityn uuden informaation esille tuomiseen.

Toni Ovaskainen, Lahden koulunuorisotyöntekijä, piti puheenvuoron Lahden koulunuorisotyön yhdestä muodosta. Hän toimii Lähteen peruskoululla, Launeen monitoimitalossa. Työnkuva on melko samanlainen muiden Lahden työntekijöiden kanssa muutamia erityispiirteitä lukuun ottamatta. Ovaskaisen toimipiste on rakennuksen nuorisotilassa, jossa hän toimii yhdessä kahden muun työntekijän kanssa. Ovaskaisen päävastuulla on koulunuorisotyö kollegoiden vastatessa enemmän vapaa-ajasta sekä harrastustoiminnasta. Työtä tehdään kuitenkin ryhmänä, jolloin vastuualueet sumentuvat. Esimerkiksi aluenuorisotyöntekijä on mukana koulun tiimeissä, mikä on poikkeuksellista Lahden koulunuorisotyössä. Yhteistyön kautta vapaa-aika ja koulu saadaan yhdistettyä paremmin toisiinsa, sillä nuorisotilasta tulee osa koulun arkea. Tilan työntekijät saapuvat iltavuoroon klo 11.00, jolloin he voivat osallistua koulunuorisotyön toimintaan. Kynnys nuorisotilalle tulemiseen laskee ohjaajien ollessa jo ennestään tuttuja. Ovaskaisen verkkoseminaarissa esittämä Lähteen nuorisotilan vanha viikkotoiminta (Liite 10) voi helpottaa monitoimitalon arjen ymmärtämistä.

Ovaskaisen mukaan toiminta-ajatus on, että nuorisotila olisi tiivis osa monitoimitaloa, joka jakaa yhteisen tavoitteen, nuorten hyvinvoinnin, koulun kanssa. Nuorisotilaa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon erinäisiä työskentelyjä varten. Iltaisin koko koulun tilat ovat nuorisotyön käytössä. Tilojen monipuolinen käyttö edesauttaa ajatusta, jossa monitoimitalon kaikki tilat olisivat kaikkien sen toimijoiden käytettävissä.

Pienryhmätyöskentelyn analyysi pohjautuu osallistujien kertomuksiin, sillä keskusteluja ei pystynyt tallentamaan. Käytännön työstä vastaavat henkilöt kertoivat muun muassa keskustelleensa, kuinka työ voi välillä olla yksinäistä. Muiden samaa työtä tekevien kanssa peilaaminen voi helpottaa tätä tunnetta. Ryhmässä olleet nostivat Turun sekä Lahden kouluissa tehtävästä

nuorisotyöstä / koulunuorisotyöstä yhden hyväksi koetun asian esille: Turussa parityöskentely, Lahdessa vakituinen työntekijä jokaista koulua kohden. Ryhmän jäsenenä ollut Ulla-Riitta Moilanen (2021) korosti, kuinka koulunuorisotyö tulee olemaan kriittinen osa tulevaisuuden ennaltaehkäisevää työtä.

Hallinnollisen pienryhmän puolella keskustelu aloitettiin aikaisempia esityksiä lyhyesti kerraten yhden osallistujan myöhäisemmän saapumisen vuoksi. Osallistujat pohtivat erityisesti Turun sekä Lahden toimintaan vaikuttavia rakenteellisia eroja. Lahdessa nuorisotyö toimii sivistyspalveluiden alaisuudessa, kun taas Turussa toiminta kuuluu osaksi vapaa-aikapalveluita eikä yhteistä näkemystä sivistyspalveluiden kanssa ole löydetty. Sivistyspalveluiden alaisuudessa toimiminen koetaan antavan paremmat lähtökohdat koulun ja nuorisotyön yhteistyölle. Lahden toiminnan pohjautuminen opetussuunnitelmaan koettiin hyväksi. Helena Unelius (2021) korosti opetussuunnitelmaan pohjaamisen olleen tietoinen ratkaisu Lahdessa, jotta yhteistyö opetushenkilöstön kanssa olisi helpompaa.

Hallinnollinen ryhmä nosti esille kaupunkien koko erot ja sen tuomat haasteet. Perspektiiviä tuo kuntien väkiluvut: Lahdessa noin 120 000 asukasta, Turussa 195 000 asukasta (Lahden kaupunki a; Turun kaupunki a). Kouluissa tehtävän nuorisotyön pääasiallisessa kentässä, yläkouluissa, on myös eroja. Lahdessa yläkouluja on kahdeksan kappaletta (Lahden kaupunki b), Turussa noin kaksikymmentä (Turun kaupunki b). Ryhmässä todettiin, että Turku on kaupunkirakenteeltaan hankala kouluissa tehtävän nuorisotyön kannalta. Välimatkat nuorisotilojen sekä koulujen välillä voivat olla suuria, joka tekee pistemäisestä nuorisotyöstä kouluissa ajankäytöllisesti tehotonta. Turun mainittiin rakentavan monitoimitalotyypistä toimintaa kohti, joka voisi tulevaisuudessa avata koulun sekä nuorisotyön yhteistyötä laajemmin.

Turun hallinnollisesta työstä vastaava haastateltu kokee, että koulunuorisotyö voisi olla luonteva osa alueellista nuorisotyötä. Varsinkin edeltävissä kappaleissa korostuneet monitoimitilat nähdään työn tulevaisuutena niiden kokonaisvaltaisemman otteen vuoksi. Nuoria ei voi vain lokeroida koululaiseksi tai esimerkiksi tilalla kävijään. Kokonaiskuvan tärkeys korostuu haastattelussa. Monitoimitalossa työskentelevä työntekijä voi nähdä koulupäivän aikana yhden ja myöhemmin tilalla toisen kuvan nuorista. Haastateltavan mukaan vain yhteen työmuotoon potoituminen ei olisi strategisesti viisasta.

Lahden hallinnollisen haastattelun mukaan koulunuorisotyö ei toimintamallina tule katoamaan mihinkään. Suunta tulee olemaan yhä enemmän monitoimitalotyypisessä toiminnassa, joka

yhdistäisi muun muassa harrastustoiminnan koulunuorisotyöhön. Monitoimitalo nähdään koulunuorisotyön seuraavana kehitysaskeleena (Ovaskainen 2021). Monitoimitalojen lisääntymisen lisäksi Lahden hallinnollisessa haastattelussa toivottiin nuorisotyön lisäämistä alakouluun sekä toiselle asteelle.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Omistan tämän luvun opinnäytetyöni tuloksista tekemilleni johtopäätöksille. Vertailen Turun sekä Lahden tuloksia pohtivaan sävyyn sekä esitän työni pohjalta nousseen tulevaisuuden suunnan Turun kouluissa tehtävän nuorisotyön kehitykselle.

7.1 Tulosten vertailua ja pohdintaa

Opinnäytetyöni tuloksista selvisi, itselle jopa hieman yllätyksenä, kuinka lähtöviivalla Turku kouluissa tehtävässä nuorisotyössä on. Toimintaa on tehty aika lailla saman verran kuin Lahdessa, mutta hallinnollinen tuki ja toiminnan kehittäminen on puuttunut täysin. Tästä syystä Turussa ei ole vertailukelpoista mallia tehtävälle työlle. Kyseessä on enemmänkin yhden työparin keskenään operoiva, melko itsenäinen, koneisto, jota mielestäni ei voida verrata Lahden koulunuorisotyön rakeenteelliseen toimintamalliin. Vaikka toimintamallien tasolla tapahtuva vertailu ei onnistu, niin nykyinen Turun nuorisotyö kouluissa on käytännön toiminnan kannalta vertailtavissa Lahden koulunuorisotyön kanssa muun muassa arvopohjan sekä työtehtävien osalta.

Molemmissa kunnissa tehtävä työ koetaan kohtaamistyöksi. Turussa korostetaan yhteisöllisyyttä ja sosiaalista vahvistamista. Lahdessa vastaavia yksittäisiä, kaikkia työntekijöitä yhdistäviä piirteitä, on subjektiivisuuden vuoksi vaikea löytää. Tässä kohtaa tulee muistaa, että Lahden aineiston otanta on viisi haastattelua, Turussa yksi. Uskon, että Turun kouluissa tehtävän nuorisotyön määrällinen kasvaminen tuottaisi saman subjektiivisuuden tuloksen. Lahden haastatteluista näkee, kuinka koulu- ja työntekijäkohtaista toiminta todella on.

Nuorisolähtöisyys nousee kouluissa tehtävän työn arvoiksi niin Turussa kuin Lahdessa. Nuorten aito kohtaaminen sekä tasa-arvo nähdään tärkeänä molemmissa kunnissa. Näitä yhteneväisyyksiä lukuun ottamatta arvoja koskevat vastaukset ovat erittäin subjektiivisia. Koen, että toiminta heijastelee työntekijöiden omaa henkilökohtaista sekä ammatillista arvopohjaa. En pysty opinnäytetyöni aineiston pohjalta sanomaan, onko Turussa tai Lahdessa kirjattu ylös koulunuorisotyöllisiä arvoja. Tulosten arvopohjan yksilökohtaisuus kertoo mielestäni joko siitä, että selkeää arvopohjaa ei ole kirjattu tai niitä ei ole sisäistetty. Toisaalta on hyvä pohtia, tarvitseeko kouluissa tehtävä nuorisotyö selvää yhteistä arvopohjaa. Mielestäni työn perustelun ja esittelyn kannalta jonkinlaisen yhteisen, kaikkia työntekijöitä koskevan, arvopohjan luominen olisi hyödyllinen asia.

Rakenteellisuuden puute näkyy Turun työntekijöiden kesätoiminnoissa. Turussa toiminnan suunnittelu on itsenäistä ja toteutus melko erillään muista Turun kaupungin nuorisopalveluiden kesätoiminnoista. Lahdessa työntekijät saavat vaikuttaa kesällä tehtäviin työtehtäviin, mutta toimintojen suunnittelu ei ole täysin heidän vastuullaan, jos he eivät niin halua. Lahden koulu-nuorisotyöntekijöiden kesätoiminnot linkittyvät ensisijaisesti alueelliseen nuorisotyöhön ja heidän järjestämään toimintaan. Tämä luo yhtenäisyyttä koulunuorisotyöntekijöiden sekä alueellisen työn välille, yhtenäisyyden, joka Turussa tuntuu tällä hetkellä puuttuvan.

Yhteisiä toimintamenetelmiä löytyy tulosten subjektiivisuudesta huolimatta. Lahdessa sekä Turussa tehdään muun muassa teematunteja, ryhmäytyksiä, toiminnallisia välitunteja sekä kohdataan nuoria osana kouluarkea. Yhteistyö opettajien kanssa koskettaa molempien kuntien toimintaa. Turun kouluissa tehtävän nuorisotyön kehittäminen ei näin ollen todellakaan lähde nolasta, vaan toiminta-ajatus on jo olemassa. Mielestäni seuraava luonnollinen askel olisi tutustua nykyiseen toimintaan paremmin ja sen jälkeen syventää toimintaa koulukohtaisemmaksi Lahden mallin tavoin. Tehokkaamman kouluun integroitumisen kautta saadut mahdolliset positiiviset tulokset voisivat palvella myöhempää toiminnan laajentamista nykyistä pistemäistä toimintaa paremmin.

7.2 Kehittämisalueiden tunnistaminen kehityksen pohjana

Turun kouluissa tehtävän nuorisotyön kehittämisalueena voidaan nähdä koko toiminta. Nykyinen kaoottisuus, jossa yksi työpari työskentelee melko irrallisesti muusta toiminnasta, tulee saada hallintaan, jotta jotakin uutta ja toimivaa voidaan luoda. Jäsentymisen olisi aivan ensimmäinen asia muutosten eteen. Koulun ja nuorisotilojen yhteistyötä tulee tiivistää entisestään. Laajentumisen osalta, opinnäytetyön tulosten valossa, loogisin ja toivotuin vaihtoehto on monitoimitalotoiminnan kehityksessä. Monitoimitalot nähdään kouluissa tehtävän nuorisotyön seuraavana askeleena, ja Turku rakentaa kaupunkiaan siihen suuntaan. Nykyisten nuorisotilan sisältävien monitoimitalojen kouluyhteistyön kehittäminen on kriittistä toiminnan tulevaisuuden kannalta, sillä se luo työpohjan mahdollisille tuleville monitoimitaloille. Tällainen kehitys ei myöskään vaadi valtavaa uutta investointia, vaan pikemminkin tehokasta nykyisten resursien käyttöä, toiminnan oikeanlaista fokusointia, työnkuvan muutosta sekä verkostojen kehittämistä koulujen sekä nuorisotilojen välillä.

Lahden koulunuorisotyön mallin hyötyjen, haasteiden ja kehittämiskohteiden tiedostaminen palvelee Turun uutta toimintamallia luodessa, sillä se mahdollistaa jo hyväksi todettujen asioiden omaksumisen epäkohtia tai tehtyjä virheitä mahdollisesti välttämällä. Lahden hyväksi koke-massa vakituudessa ja koulukohtaisessa työssä voisi olla tulevaisuutta myös Turussa Launeen monitoimitilan tyyllisenä toimintana. Monitoimitalotyöskentely vastaisi Lahdessa haasteeksi koettuun liialliseen työmäärään sekä ajoittaisen ammatillisen yksinäisyyden tunteeseen koulu-nuorisotyöntekijän toimiessa osana nuorisotilan työryhmää.

Turun sekä Lahden alueellinen nuorisotyö on rakenteeltaan samanlainen. Molemmissa kun-nissa toimitaan kolmella alueella, joissa jokaisessa on oma toiminnanjohtajansa. Kouluissa teh-tävää nuorisotyötä tehdään kummassakin kunnassa alueellisen nuorisopalvelun alaisuudessa. Tulosten pohjalta alueellisen nuorisotyön sisällä toimiminen takaa nuorisotyöllisen tulokulman koulunuorisotyössä, mutta voi hankaloittaa koulussa käytännössä tapahtuvaa työskentelyä. Koulun alaisuudessa toimiminen voisi helpottaa koulun työryhmiin pääsyä sekä arkista dialogia esihenkilön, tässä tapauksessa rehtorin, kanssa. Niin sanottua ”oikeaa” vastausta siitä, minkä tahon alaisuuteen koulunuorisotyö kuuluu, on tulosten pohjalta mahdotonta löytää.

Lahdessa koulunuorisotyön osalta alueellisen nuorisotyön kolmijakoisuus koetaan haastavaksi. Työntekijöiden operoiminen kaikissa Lahden toimialueissa tarkoittaa tällä hetkellä kolmea eri esihenkilöä, joiden vaatimustaso sekä koulunuorisotyöllinen tietotaito vaihtelee. Lähes kaikki opinnäytetyöhön osallistuneet Lahden koulunuorisotyöntekijät kokevat esimiestilanteen vaike-aksi. Työntekijät haluaisivat kokeilla, voisiko toiminta selkeytyä ja yhdenvertaistua yhden esi-henkilön alaisuudessa. Tulisiko Turussakin tähdätä suoraan siihen, että toiminnasta vastaisi vain yksi, alueellisista toiminnanjohtajista erillään oleva, henkilö? Tämä voisi olla selkeämpi ratkaisu ainakin toiminnan alkuvaiheessa, jolloin työntekijöiden ja toiminnan alaisten koulujen määrä pysyisi Lahden kaltaisissa lukemissa.

Työni tulokset sekä tutustumani tietoperusta nojaa siihen, että kouluissa tehtävä nuorisotyö ei tule katoamaan mihinkään, vaan pikemminkin tulee olemaan merkittävä osa tulevaisuuden en-naltaehkäisevää työtä. Uskon, että esimerkiksi kymmenen vuoden päästä kouluissa tehtävää nuorisotyötä tai siihen verrattavaa työtä tehdään yhä useammassa kunnassa, varsinkin jos työtä nykyisin tekevät tahot löytävät tehokkaampia tapoja mitata toiminnan vaikuttavuutta.

Mielestäni Turun päätös rakennuttaa monitoimitiloja mahdollistaa kouluissa tehtävän nuoriso-työn viemisen seuraavalle asteelle, ajan kanssa jopa Lahteen verrattuna. Edellytys tälle on, että

monitoimitalo sisältää vähintään koulun sekä nuorisotilan. Monitoimitalojen toiminta-ajatusta voisi pohjata Lahden monitoimitalon hyväksi koettuun malliin. Toiminnan mahdollisesti laajentuessa on myös hyvä pohtia, minkälaisella osaamisella varustettuja työntekijöitä tarvitaan kouluissa tehtävään nuorisotyöhön. Opinnäytetyön tietoperustaan pohjaten nykyinen nuorisotyön toimiminen kouluissa sopisi loistavasti esimerkiksi Humanistisesta ammattikorkeakoulusta valmistuvien yhteisöpedagogien osaamiseen.

8 LOPUKSI

Koen, että työssäni keräämäni aineisto vastasi hyvin asettamiini tutkimuskysymyksiin. Haastatteluiden sekä verkkoseminaarissa esitetyt puheenvuorot antoivat kattavan, kokonaisvaltaisen, kuvan Turun sekä Lahden tämänhetkisestä kouluissa tehtävän nuorisotyön tilanteesta. Turun osalta haastatteluiden otanta on todella pieni, mutta koen, että se antaa silti vertailukelpoisen kuvan tehtävästä työstä ja Turun työntekijöiden ajatuksista, sillä nykyistä työtä tehdään tällä hetkellä yhden työparin voimin. Olen todella tyytyväinen Lahden koulunuorisotyöntekijöiden haastatteluiden otantaan, jota fasilitoimani verkkoseminääri täydensi entisestään. Uskon, että viittä koulunuorisotyöntekijää mahdollisesta kahdeksasta haastattelemalla saa varsin luotettavaa ja yleistettävää tietoa Lahden koulunuorisotyöstä.

Opinnäytetyön tietoperustan koen työni rajauksen kannalta riittäväksi laajuudeltaan sekä ajankohtaisuudeltaan. Vaikka työssäni eniten viitatus lähteet ovat pian kahdeksan vuotta vanhoja, niin niiden sisältämä tieto hitaasti muuttuvassa koulumaailmassa on yhä ajankohtaista. Koin uusimpien, laadukkaiden, lähteiden löytämisen esimerkiksi viimeisen viiden vuoden ajalta todella vaikeaksi. Mielestäni kouluissa tehtävän nuorisotyön kehitys Suomessa vaihtelee valtavasti, jonka johdosta uusimmat työtä koskevat tiedot ovat kuntakohtaisia, ei niinkään yleistettäviä, hankkeiden tuloksia.

Opinnäytetyöni matka ja tulokset osoittivat itselle, kuinka monimutkaista, haastavaa ja paikoin tunteita herättävää kuntien toiminnan kehittämisen lopulta on. Kehittämiseen ei riitä pelkkä koulujen ja nuorisotyön ymmärtäminen, vaan vaaditaan myös laajaa yhteiskunnallista osaamista sekä kuntakohtaista tietämystä. Pelkästään kuntien rakenteelliset ja hallinnolliset erot voivat vaikuttaa merkittävästi kouluissa tehtävän nuorisotyön suuntaan ja kehitykseen.

Koulunuorisotyön subjektiivisuus tuli itselle hieman yllätyksenä. Olin kokemukseni perusteella tietoinen koulukohtaisuudesta sekä persoonalla tekemisestä, mutta tuloksissa esiintynyt yksilökohtaisuus oli todella laajaa. Joidenkin Lahden työntekijöiden vastualueet ja työtehtävät ovat niin erilaisia, että ilman kontekstia kyseisiä töitä olisi vaikea laittaa saman nimikkeen alle. Olen kuitenkin tyytyväinen keräämääni koulunuorisotyön yhteisiin nimittäjiin.

En valitettavasti ehtinyt saamaan työni tuloksia ja merkityksellisyyttä koskevia tilaajan kommentteja palautuspäivään mennessä, mutta uskon työni merkityksellisyyteen heidän silmissään. Saamieni tulosten valossa on mahdollista asettaa Turun kouluissa tehtävälle nuorisotyölle

suunta. Tämä suunta on nuorisotilojen ja koulujen yhteistyön tiivistämisessä sekä ennen kaikkea monitoimitalojen kehityksessä. Keräämäni tieto Lahden koulunuorisotyön hyödyistä ja kehityskohteista voi palvella Turkuu uutta toimintamallia miettiessä. Esimerkiksi Lahden nykyisen aluejaon tuomaa kolmen esihenkilön mallia ei koeta toimivaksi. Tämä voitaisiin Turussa välttää opinnäytetyön tuloksiin pohjaten. Ennen ensimmäisten kehitysaskelten ottamista Turun nykyinen toiminta tulee kuitenkin saada jäsennettyä ja selkeäksi.

Työstäni ei ole hyötyä pelkästään tilaajalle, vaan koko kouluissa tehtävän nuorisotyön kentälle sekä ammattiyhteisölleni. Olen varma, että modernille ja päivittyneelle tiedolle koulunuorisotyön tilanteesta on tarvetta, vaikka se olisikin kuntakohtaista. Ammattiyhteisöni kannalta työni korostaa yhteisöpedagogin roolia kouluissa tehtävän nuorisotyön ammattilaisena. Ihanteellisessa tilanteessa työni auttaa Turkuu aloittamaan kouluissa tehtävän nuorisotyön laajemman kehittämisen, joka voi puolestaan johtaa uusiin alani työpaikkoihin. Tiivistetysti sanottuna olen tyytyväinen tekemääni työhön.

LÄHTEET

- *Allianssi ry & MTV uutiset 2021a. Nuorten harrastustoiminnalla on selkeä yhteys nuorten hyvinvointiin – rajoitustoimet ovat heikentäneet nuorten henkistä hyvinvointia. Uutinen. Viitattu 17.11.2021. Nuorten harrastustoiminnalla on selkeä yhteys nuorten hyvinvointiin – rajoitustoimet ovat heikentäneet nuorten henkistä hyvinvointia - Allianssi*
- *Allianssi ry & MTV uutiset 2021b. Nuorisoalan ammattilaiset arvioivat nuorten syrjäytymisriskin kasvaneen merkittävästi, selvisi MTV:n ja Allianssin kyselystä – samaan aikaan alan rahoitus vaakalaudalla. Uutinen. Viitattu 17.11.2021. Nuorisoalan ammattilaiset arvioivat nuorten syrjäytymisriskin kasvaneen merkittävästi, selvisi MTV:n ja Allianssin kyselystä – samaan aikaan alan rahoitus vaakalaudalla - Allianssi*
- *Aluehallintovirasto 2016. Koulunuorisotyön käsikirja. Vinkkejä ja työmenetelmiä nuorisotyölle. Viitattu 4.11.2021. Koulunuorisotyö kasikirja WEB.pdf (nuortenkouvola.fi)*
- *Fasilitointiareena.com. Mitä fasilitointi on? Viitattu 1.11.2021. Mitä fasilitointi on? – Fasilitointi Areena*
- *Helne, Tuula 2019. Nuorten ”normaali” paine johtuu yhteiskunnasta. Tutkimusblogi. Kela. Viitattu 17.11.2021. Nuorten ”normaali” paine johtuu yhteiskunnasta - Tutkimusblogi (kela.fi)*
- *Into ry 2021. Lisää ennaltaehkäisevää työtä ja mielenterveys- ja päihdepalveluja. Viitattu 9.11.2021. Lisää ennaltaehkäisevää työtä ja mielenterveys- ja päihdepalveluja / Into - etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry (intory.fi)*
- *Kamk.fi. Teemoittelu. Viitattu 9.11.2021. Teemoittelu - Kajaanin ammattikorkeakoulu (kamk.fi)*
- *Kiilakoski, Tomi 2012a. Nuorisotalotoiminnan kehittäminen. Teoksessa Katja Komonen, Leena Suurpää & Markus Söderlund (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto. 126.*
- *Kiilakoski, Tomi 2012b. Koulu nuorten näkemänä ja kokemana. Helsinki: Opetushallitus, muistiot, 2012:6.*
- *Kiilakoski, Tomi 2014. Koulu on enemmän: Nuorisotyön ja koulun yhteistyön käytännöt, mahdollisuudet ja ongelmat. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.*
- *Kivistö, Sanna 2005. Nuorisotyöntekijä koulussa; yksilö- vai yhteistyötä. Teoksessa Marja-Liisa Sarha (toim.) Nuorisotyötä koulussa. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C. Oppimateriaalit 13/2005. 40.*
- *Kolehmainen, Marjo 2005. Mukava-hankkeen kouluohjaajana Kilpisen koulussa. Teoksessa Marja-Liisa Sarha (toim.) Nuorisotyötä koulussa. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C. Oppimateriaalit 13/2005. 45.*
- *Kolehmainen, Marjo & Lahtinen, Pauliina. 2014. Nuorisotyötä koulussa: Yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.*

- *Kostiainen, Tiina 2011. Oppilas yksilönä. Yksilöllisyyden tuottaminen koulutuspuheessa. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteen pro-gradu- tutkielma. Viitattu 5.11.2021. [gradu04967.pdf \(tuni.fi\)](#)*
- *Lahden kaupunki a. Lahden väkiluku yli 120 000 maraskuussa 2020. Viitattu 9.11.2021. [Lahden väkiluku yli 120 000 marraskuussa 2020 - Lahti](#)*
- *Lahden kaupunki b. Koulut. Viitattu 10.11.2021. [Koulut - Lahti](#)*
- *Läheniemi, Mirka & Kantonen, Heikki & Pöyry, Sanna-Mari. 2010. Nuorisotyö vahvistuu kouluissa ja oppilaitoksissa. Artikkel. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Viitattu 17.11.2021. [Nuorisotyö vahvistuu kouluissa ja oppilaitoksissa / READ Xamk](#)*
- *Niva, Mikael & Tuominen, Kari 2005. Benchmarking käytännössä: hyviä kysymyksiä ja benchmarking-tutkimuksia. Itsearviointin työkirja. Oy Benchmarking Ltd. 5, 34–45.*
- *Nuorisokanuuna.fi 2018. Logbook käyttöohje. [logbook kayttoohje.pdf \(nuorisokanuuna.fi\)](#)*
- *Nyman, Tarja 2012. Ammattikorkeakoulututkinon suorittaneet yhteisöpedagogit työelämän ja alan kehittämisosaajina. Teoksessa Katja Komonen, Leena Suurpää & Markus Söderlund (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.*
- *Nyman, Tarja 2011. Humanistisessa ammattikorkeakoulussa yhteisöpedagogiksi opiskelevien ammatillisen kasvun ulottuvuudet. Lisensiaatin tutkimus. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden yksikkö. Verkkojulkaisu. Viitattu 16.11.2021. 2 ([tuni.fi](#))*
- *Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo. 2015. Kehittämistyön menetelmät: uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy. 52–55, 104–109, 111–113. 136–141.*
- *Opetushallitus. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. 80. [perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014.docx \(live.com\)](#)*
- *Opetusministeriö 2009. Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:24. Helsinki: Opetusministeriö. [Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys \(valtioneuvosto.fi\)](#)*
- *Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020. Valtakunnallinen nuorisotyön- ja politiikan ohjelma 2020–2023. Tavoitteena nuoren merkityksellinen elämä ja osallisuus yhteiskunnassa. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2020:2. [Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020–2023. Tavoitteena nuoren merkityksellinen elämä ja osallisuus yhteiskunnassa \(valtioneuvosto.fi\)](#)*
- *Oph.fi. Kuukauden tilasto: Perusopetuksen opetusryhmät ovat Suomessa pienempiä kuin OECD-maissa keskimäärin. Viitattu 3.11.2021. [Kuukauden tilasto: Perusopetuksen opetusryhmät ovat Suomessa pienempiä kuin OECD-maissa keskimäärin | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)*
- *Paju, Petri 2011. Koulua on käytävä: Etnografinen tutkimus koululuokasta sosiaalisena tilana. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto: Nuorisotutkimusseura.*

- Pohjola, Kirsi 2010. Nuorisotyö koulussa. Nuorisotyö osana monialaista oppilashuoltoa. Mikkeli: Mikkelin ammattikorkeakoulu, tutkimuksia ja raportteja 54. 20–22. [Nuorisotyö-koulussa.pdf \(xamk.fi\)](#)
- Pennington, D.C. & Ahokas, Marja 2005. Pienryhmän sosiaalipsykologia. Helsinki: Gaudeamus.
- Rähkä, Pekka & Juvonen, Antti 2017. Tietotekniikka ei löydä tietä opettajankoulutukseen – esimerkkinä pianonsoiton opetus. Teoksessa Tommi Hoikkala & Johanna Kuivakangas (toim.) Kenen nuorisotyö? Yhteisöpedagogiikan kentät ja mahdollisuudet. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. 262–263.
- Sarha, Marja-Liisa 2005. Nuorisotyöntekijänä peruskoulussa. Teoksessa Marja-Liisa Sarha (toim.) Nuorisotyötä koulussa. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C. Oppimateriaalit 13/2005. 26.
- Savonlinna.fi. Koulunuorisotyö. Viitattu 5.11.2021. [Koulunuorisotyö - Savonlinna](#)
- Ståhlberg, Leena 2019. Pienryhmäohjaajan opas. Jyväskylä: PS-kustannus. 60–62
- Timonen, Päivi 2018. Toimiva Webinaari. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Tolonen, Tarja 2001. Nuorten kulttuurit koulussa: ääni, tila ja sukupuolten arkiset järjestykset. Helsinki: Gaudeamus: Nuorisotutkimusverkosto.
- Turun kaupunki a. Väestö. Viitattu 9.11.2021. [Microsoft Power BI](#)
- Turun kaupunki b. Peruskoulut ja palvelut. Viitattu 10.11.2021. [Peruskoulut ja palvelut / Turku.fi](#)
- Turun kaupunki c. Nuorisopalveluiden organisaatiokaavio. Viitattu 11.11.2021. [Nuorisopalvelujen organisaatiokaavio / Turku.fi](#)
- Turun pormestariohjelma 2021. Pormestarien Turku – Toiminnan vuosikymmen. Viitattu 17.11.2021. [pormestariohjelma_2021.pdf \(turku.fi\)](#)
- Vaasa.fi. Vaasan koulunuorisotyön kehittäminen 2020–2022. Viitattu 5.11.2021. [Vaasan koulunuorisotyön kehittäminen 2020-2022 | Vaasa](#)
- Varto, Juha 2005. Koulun syytä etsimässä. Teoksessa Tomi Kiilakoski, Tuukka Tomperi & Marjo Vuorikoski (toim.) Kenen kasvatus? Kriittinen pedagogiikka ja toisinkasvatuksen mahdollisuus. Tampere: Vastapaino. 200–202.
- Vehviläinen, Sanna 2014. Ohjaustyön opas: Yhteistyössä kohti toimijuutta. Helsinki: Gaudeamus.
- Verkko-seminaari 13.10.2021:
 - Käpylä, Tenna 2021. Nuova-hanke.
 - Moilanen, Ulla-Riitta 2021. Lahden koulunuorisotyön malli ja matka nykyiseen pisteeseen.
 - Ovaskainen, Toni 2021. Koulunuorisotyö Launeen monitoimitalossa.

- *Puheenvuoro 1 (P1). Kahden työntekijän puheenvuoro kouluissa tehtävästä nuorisotyöstä.*
- *Unelius, Helena 2021. Lahden koulunuorisotyön malli ja matka nykyiseen pisteeseen.*
- *Viitasaari.fi. Wiitaunionin koulunuorisotyön kehittäminen – hanke. Viitattu 5.11.2021. Wiitaunionin koulunuorisotyön kehittäminen -hanke - Viitasaari*
- *Webinaari.fi. Webinaari eli verkkoseminaari. Viitattu 1.11.2021. Webinaari eli verkkoseminaari - Webinaari.fi*

HAASTATTELUT

- *Haastateltava 1 (H1). Vapaaehtoinen. 18.8.2021. Etänä.*
- *Haastateltava 2 (H2). Vapaaehtoinen. 17.6.2021. Etänä.*
- *Haastateltava 3 (H3). Vapaaehtoinen. 9.6.2021. Etänä.*
- *Haastateltava 4 (H4). Vapaaehtoinen. 16.6.2021. Etänä.*
- *Haastateltava 5 (H5). Vapaaehtoinen. 22.6.2021. Etänä.*
- *Haastateltava 6 (H6). Vapaaehtoinen. 24.6.2021. Etänä.*
- *Haastateltava 7 (H7). Vapaaehtoinen. 10.5.2021. Etänä.*
- *Haastateltava 8 (H8). Vapaaehtoinen. 10.5.2021. Etänä.*
- *Haastateltava 9 (H9). Vapaaehtoinen. 23.4.2021. Etänä.*

LIITTEET

Liite 1: Yksilöön ja toimintakulttuuriin liittyvät motiivit (Kiilakoski 2014, 70.)

YKSILÖKESKEINEN MOTIIVI	TOIMINTAKULTTUURINEN MOTIIVI
Yksittäisen opettajan työtaakan helpottaminen	Koulun yhteisöllisen toimintakulttuurin tukeminen
Toiminnallisuutta kouluun, esimerkiksi välitunneille.	Koulun toimintakulttuurin kehittäminen nuorisolähtöiseen suuntaan
Ryhmäytyminen pistemäisenä toimintana	Ryhmädynamiikan kehittäminen ja ryhmätyötaitojen opettelu
Yksittäisen nuoren tuki ja kohtaaminen	Kohtaavan ja kunnioittavan työotteen luominen koko kouluun
Uuden osaamisen saaminen koulun käyttöön	Organisatorisen oppimisprosessin käynnistäminen, vertaisoppiminen

Liite 2: Haastattelurunko hallinnollisista tehtävistä vastaaville

1. Millainen on Lahden/Turun tämänhetkinen koulunuorisotyön/kouluissa tehtävän nuorisotyön malli? (Rakenne, hierarkia, työntekijät, toimintatapa...)
2. Miten tällaiseen malliin on päädytty ja mitä askelia sen saavuttamiseksi on otettu?
3. Onko nykyisellä toimintamallilla varaa kehittyä, jos on niin miten ja millä keinoin se olisi mahdollista?
4. Kuinka koulunuorisotyön / kouluissa tehtävän nuorisotyön vaikuttavuutta mitataan kunnassanne? (Onko työn merkityksestä jo olemassa tilastoitua tietoa?)
5. Millaisena näet koulunuorisotyön/kouluissa tehtävän nuorisotyön tulevaisuuden

Liite 3: Haastattelurunko käytännön työstä vastaaville:

1. *Minkälaista työtä teet?*
2. *Minkälaisista työtehtävistä päivä koostuu?*
3. *Kuinka pitkään olet tehnyt kyseistä työtä?*
4. *Minkälaiset arvot työssäsi korostuu?*
5. *Mitkä koet työsi suurimmiksi hyödyiksi?*
6. *Mitä haasteita kohtaat työssäsi?*
7. *Millaisena koet nykyisen koulunuorisotyön/kouluissa tehtävän nuorisotyön toimintamallin kunnassanne? (Rakenne, hierarkia, työtapa, työntekijöiden määrä...)*
8. *Mitä hyvää nykyisessä toimintamallissa on?*
9. *Mitä voitaisiin kehittää ja kuinka se tehtäisiin?*

Liite 4: Lahden alueellisten nuorisopalveluiden kehittämisehdotus uuteen kehittämisohjelmaan 2013–18

Alueellisten nuorisopalveluiden kehittämisehdotus uuteen kehittämisohjelmaan 2013–18

Alueellisten nuorisopalveluiden kehittämiseksi nuorille toteutettiin syksyllä 2011 kysely, johon vastasi 882 7.-luokkalaista. Kyselyllä selvitettiin mm. sitä, missä nuoret haluaisivat tavata nuorisonohjaajia. Vastaajista 358 toivoi nuorisonohjaajan olevan tavattavissa koululla. Kehittämisehdotus pohjautuu tähän 7.-luokkalaisten esittämään toiveeseen.

Jokaisella alueella on palkattu koulunuorisotyön kehittämiseen ja toteuttamiseen koulunuorisotyöntekijä

Koulunuorisotyön tarkoituksena on tukea koulun kasvatustyötä nuorten osallisuuden, yhteisöllisyyden ja itsetunnon rakentamisen osalta. Koulussa tehtävä nuorisotyö on ennakoivaa työtä.

Työ painottuu ryhmien ja yhteisön ohjaamiseen. Koulunuorisotyöntekijä voi toimia koululla

- nuorten arjenhallinnan tukijana
- ryhmätyö- ja tunnetaitojen edistäjänä
- yhdessä tekemisen koordinaattorina
- osallisuuden ja vaikuttamisen edistäjänä
- koulun ja nuorisopalveluiden yhteyshenkilönä

Portaittain etenevä suunnitelma vuosille 2013–2018

1. Tavoite v. 2013–14

Yhteisen toimintakulttuurin luominen Roolin määrittäminen

- koulun toimintakulttuuriin tutustuminen
- nuorisotyön tehtävän ja arvojen tutuksi tekeminen koululla
- keskustelu yhteisistä tavoitteista ja toimintatavoista > yhteisen tahtotilan ja näkemyksen löytäminen
- erilaisen osaamisen ja eri ammattikuntien vahvuuksien hyödyntäminen ja toimintakulttuurien yhteensovittaminen
- käytännön järjestelyistä sopiminen, toiminnan mahdollistavan tilan järjestäminen
- vastuujaosta sopiminen opettajien, opinto-ohjaajan, koulukuraattorin, koulupsykologin, terveydenhoitajan, koulunkäyntiavustajien kanssa
- tehtäväjaosta sopiminen alueen nuorisonohjaajien kanssa
- ohjaus- ja tukiryhmän perustaminen
 - tavoitteiden asettaminen
 - työmenetelmien valitseminen
 - työn kehittäminen
 - tulosten seuraaminen
- työyhteisöön kiinnittyminen

2. Tavoite 2015–16

Koulun yhteisöllisyyden tukeminen ja kehittäminen Nuoren kokonaisvaltaisen kasvun tuki

Menetelminä / toimintamuotoina voivat olla esimerkiksi:

- koulunuokkutoiminnan organisointi
- säännölliset, pitkäkestoiset koulupäivystykset: avointa, vapaamuotoista nuorten kohtaamistyötä ilman raskaita rakenteita, huolista puhumista, pettymyksistä selviytymisen tukea, läsnäoloa ja kannustamista
- pitkäjänteinen luokkakohtaisen yhteisöllisyyden ja ryhmään kuulumisen vahvistaminen nuorisotyön keinoin
 - toimintakokemuspäivien organisointi
 - jatkoryhmäytykset esim. uuden oppilaan tullessa luokkaan
 - turvallisen ryhmän kehittäminen ja ryhmädynamiikkaan vaikuttaminen pitkin lukuvuotta
- yhteistyö oppilashuoltoryhmän kanssa
 - ennakoiva työ ja varhainen puuttuminen
 - matalan kynnyksen lähiohjauspalvelu
 - tokojen jälkikeskustelut ja jatkotarpeiden arviointi
- koululähtöisiin pienryhmätarpeisiin vastaaminen
- opoyhteistyö, nivelvaiheyhteistyö, koulupudokkuuden ehkäisy
 - 6.-7. luokan nivelvaiheen tuki ennaltaehkäisevän toiminnan keinoin
 - työskentely sovittujen teemojen pohjalta 8. luokkien kanssa: tulevaisuusajattelu, valmistautuminen yhteishakuun, erilaisen kannustimien käyttö opiskeluun motivoinnissa
 - 9. luokalta jatko-opintoihin siirtymisen tuki: nuorten valmiuksien huomioiminen tulevaisuutta koskevien päätösten teossa, valintojen selkeyttäminen, mukanaolo ja yksilöllinen tuki yhteishakuprosessissa
- oppilaskuntayhteistyö
- tapahtumayhteistyö

3. Tavoite 2017–18

Erilaisten nonformaalien oppimisympäristöjen luominen

Menetelminä / toimintamuotoina voivat olla esimerkiksi:

- teemapäivien toteuttaminen (esim. päihdekasvatus, yhteishaku, kesätyöhaku, kv-mahdollisuudet, tulevaisuuspelit, mediakasvatus, suvaitsevaisuuskasvatus, kiusaaminen) tai tarvelähtöinen jatkumo koko yläkoulun ajan
- aihealueiden käsittely käytäntöön suuntautunutta, toiminnallista, kokeuksellista, epämuodollista, vuorovaikutteista
- vapaaehtoistoiminnan tukeminen: tukioppilasyhteistyö, vertaisohjaajien koulutusmateriaalin hyödyntäminen ja nuorisotaloyhteistyö
- koulun fyysisen oppimisympäristön laajentaminen koulualueen ulkopuolelle

Toiminta suunnitellaan ja mukautuu alueen tarpeen mukaan.

Mitä hyötyä nuoret näistä palveluista saavat? Mitä vaikutuksia työllä on?

Ryhmä- ja tunnetaitojen edistämisen keinoina voidaan käyttää ryhmäytyksiä, luokka-kohtaista, pitkäkestoista työskentelyä ja pienryhmätoimintaa. Tavoitteellinen yhteistoiminta lisää avoimuutta ja vähentää turhautumisen aiheuttamaa ilkivaltaa ja kiusaamista. Ryhmäsuhteet helpottuvat ja lujittuvat, luokkahenki paranee. Yhteisöstä tulee välittävämpi. Kun ryhmän kiinteyteen kiinnitetään huomiota ja annetaan riittävää tukea, koulutyö helpottuu. Oppimista edistää se, että oppilaiden on hyvä ja turvallinen olla ryhmässä ja he tulevat toimeen keskenään. Nuorten elämönhallintataidot ja vuorovaikutustaidot lisääntyvät.

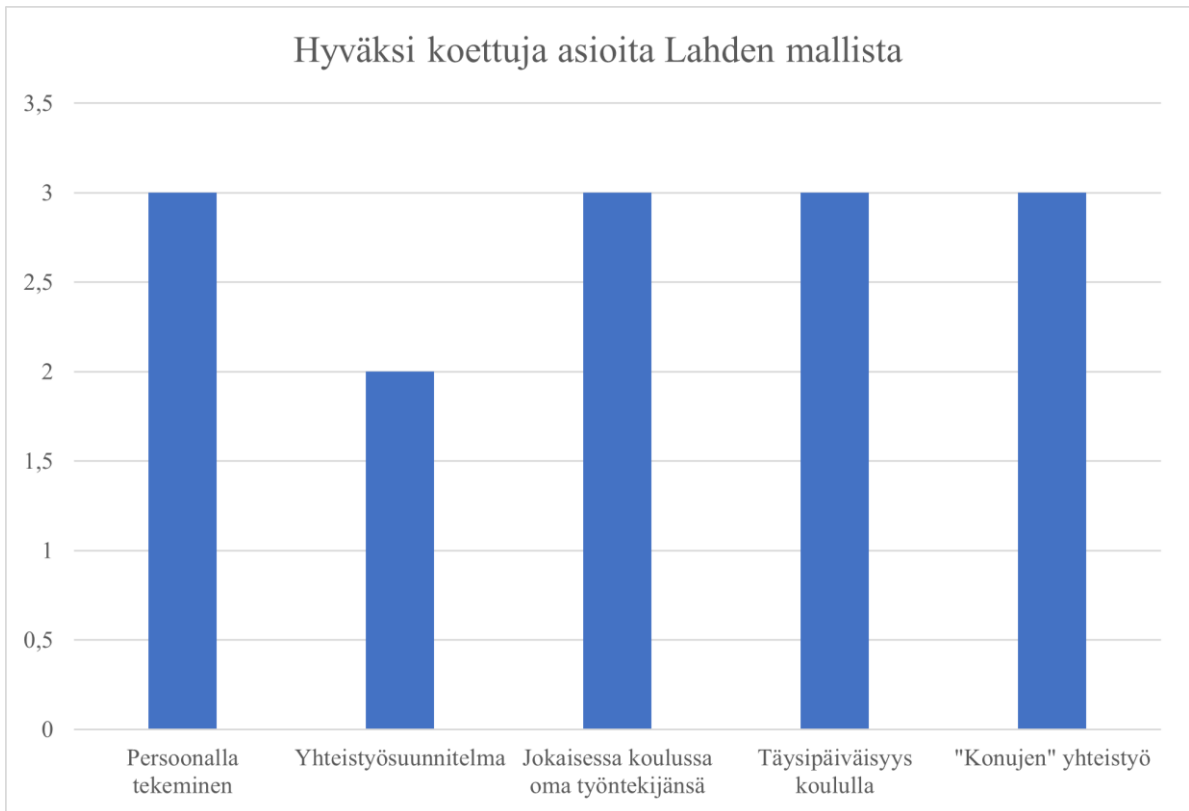
Kun toimitaan siellä, missä nuoret ovat luonnostaan, nuorisopalveluiden toiminta ja palvelut tulevat tunnetuksi niille nuorille, jotka hyötyisivät palveluista eniten, mutta eivät vielä ole palveluiden piirissä. Nuorten ongelmien kasautumista voidaan ennaltaehkäistä matalankynnyksen nopealla puuttumisella. Nuoria pystytään ohjaamaan muiden ammattilaisten puheille tai mielekkään tekemisen ja harrastusten pariin.

Tällä hetkellä koulunuorisotyötä tehdään jo monenlaisin tavoin mutta niukoin resurssein ja osana muita alueellisia nuorisopalveluita. Tarkoituksena on, että kaksi nuorisonohjaajaa toimii pääasiassa nuorisotalolla ja alueen muissa toimintaympäristöissä, yksi nuorisonohjaaja työskentelee pääasiassa koulussa. Nuorten hyvinvointi lisääntyy tarjoamalla pysyvä toimintamuoto ja matalankynnyksen pitkäkestoinen aikuiskontakti. Koulunuorisotyöstä tulee nykyistä vaikuttavampaa. Olemassa olevia toimintamalleja voidaan hyödyntää tehokkaammin ja uusia toimintamalleja kehittää.

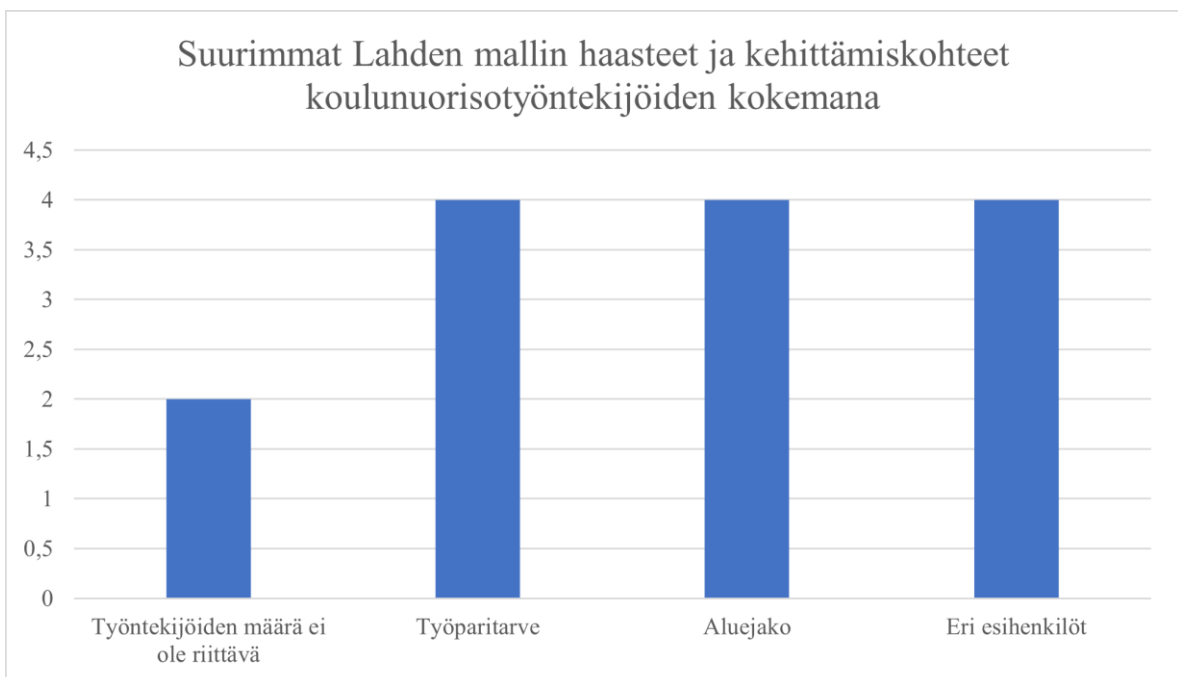
Vastuualueyhteistyötä syventämällä ja palveluverkkoa tiivistämällä tavoitetaan niitä nuoria, joita muuten on vaikea tavoittaa. Palvelut kaikilla suuralueilla voidaan suunnitella alueen tarpeita vastaaviksi. Pelkästään oman ammattikunnan kanssa tehtävä työ korvautuu yhä enemmän moniammatillisella yhdessä tekemisellä ja palveluverkko alueilla saadaan nykyistä kattavammaksi.

Lähteenä käytetty Uusiutuva koulu ja nuorisotyö – hankkeen materiaalia
Yhteisöllisen pedagogiikan ABC

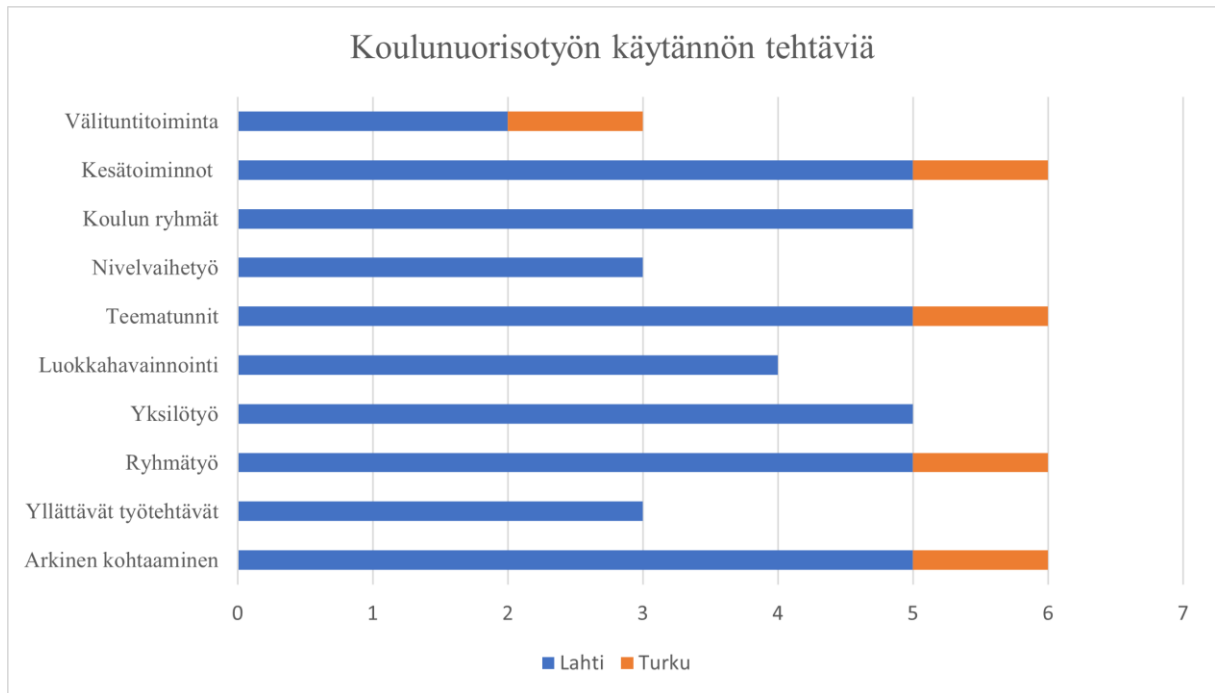
Liite 5: Hyväksi koettuja asioita Lahden mallista

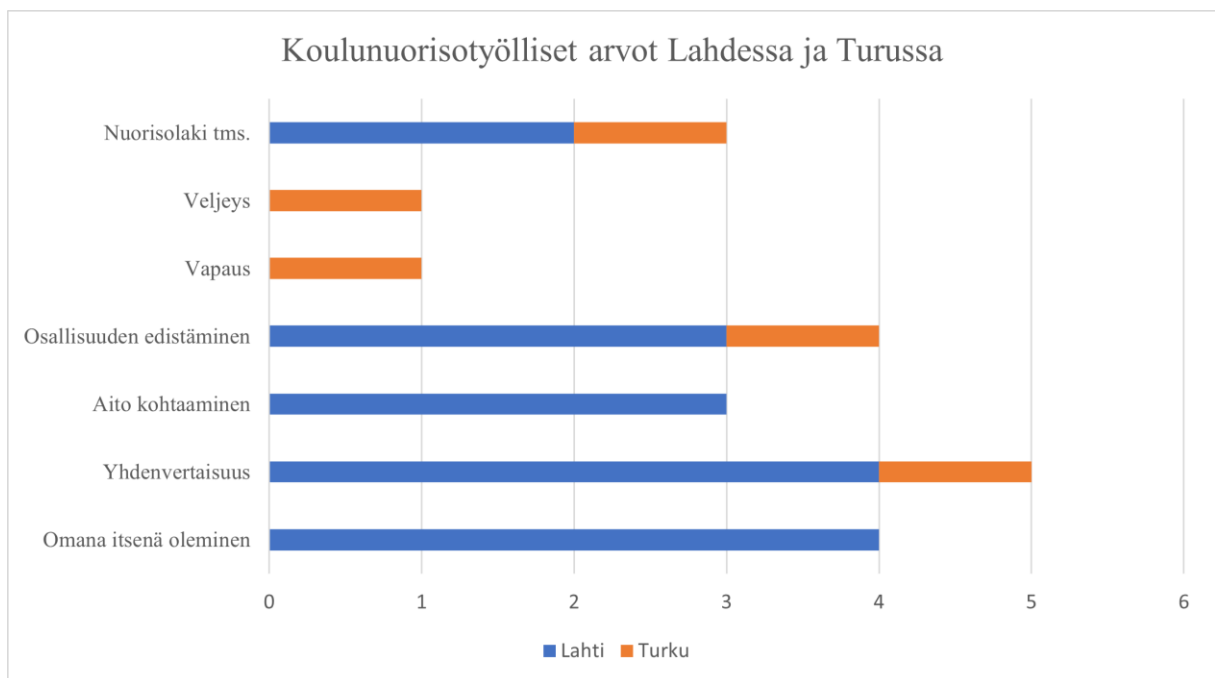
Liite 6: Lahden mallin haasteet ja kehittämiskohteet koulunuorisotyöntekijöiden kokemana

Liite 7: Koulunuorisotyön käytännön tehtäviä

Liite 8: Koulunuorisityölliset arvot Lahdessa ja Turussa

Liite 9: Nuorisotyön auditointi- ja itsearviointimalli, koulunuorisotyö

NUORISOTYÖN AUDITOINTI- JA ITSEARVIOINTIMALLI, KOULUNUORISOTYÖ

Itsearviointira-

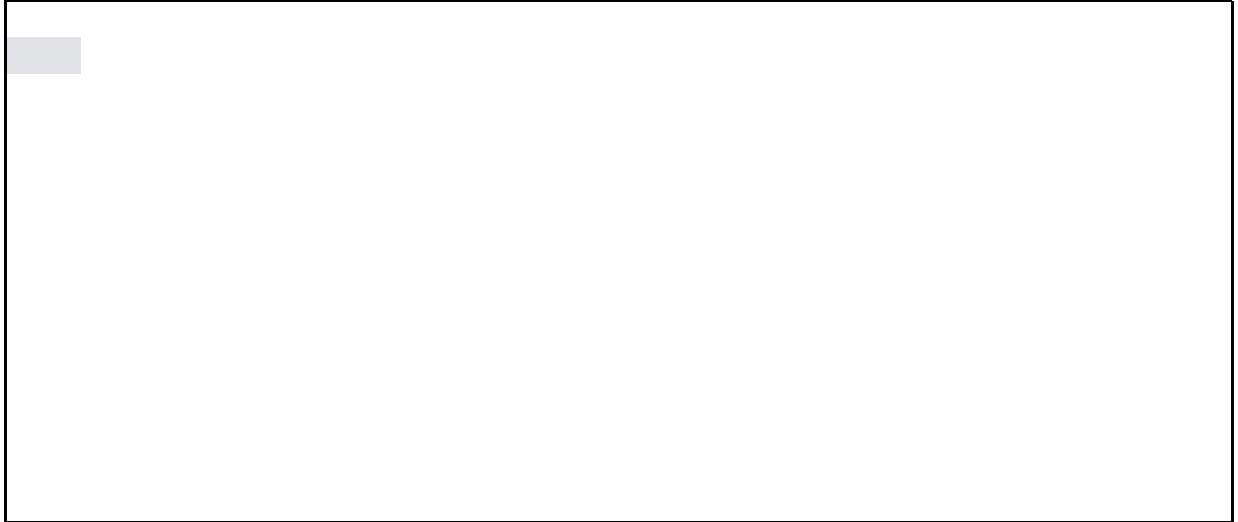
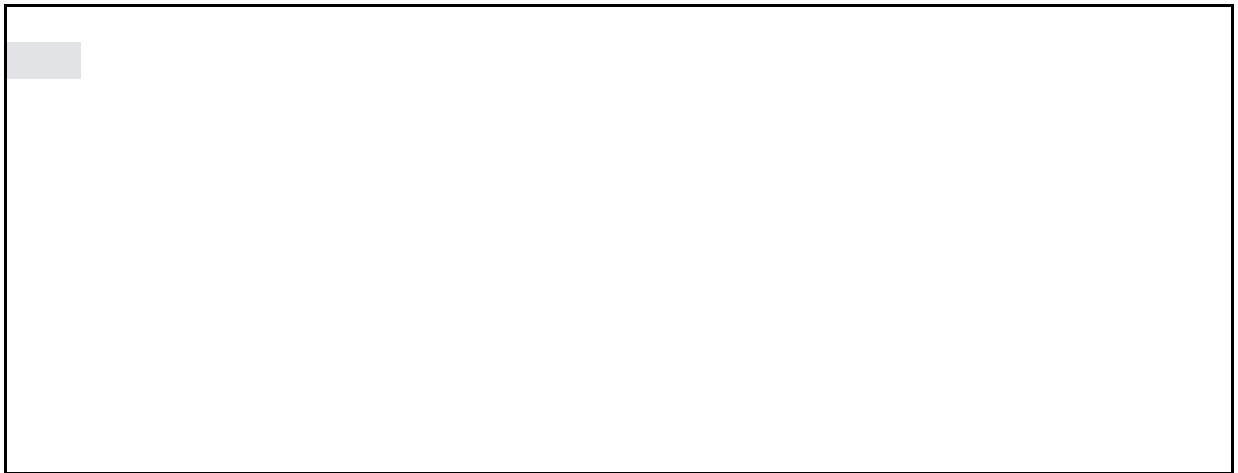
portti

Pvm20.....	Koulun oppilas- määrä	tytöt
Koulu			pojat
Arvioija 1		Arvioija 2	
Arvioija 3		Arvioija 4	
Arvioija 5		Arvioija 6	

	Työyhteisön toiminta	erinomainen	hyvä	tydyttävä	heikko/ puutteellinen	ei voi arvioida
1	vastuujaot ja työjaot koulussa					
2	nuorisotyöntekijän osaamisen, oppimisen, koulutuksen ja tietopohjan hyödyntäminen					
3	vuorovaikutuksen aktiivisuus ja laatu, sisäinen tiedotus					
4	työtä koskevan tiedon hyödyntäminen toiminnassa, palaute					
5	työtä koskevan tiedon hyödyntäminen toiminnassa, tutkimukset / säädökset					
6	alueen ja toimialan tuntemus, tilastot ja ilmiöt					
7	alueen ja toimialan tuntemus, elinkeinoelämä					
8	yhteistyö ja verkostot, muut nuorisotyötä koulussa ja alueella tekevät vapaa-ajan toimijat					
9	yhteistyö ja verkostot, monialaiset verkostot					
10	toiminnan suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus					
11	toimintamallit					
12	menetelmällisyys ja välineet					
13	vuorovaikutus yhteisössä					
14	vuorovaikutus yhteisössä, sisäinen tiedotus					
15	yhteistyö kotien kanssa					
16	toiminta nuorten osallistamisessa eri osa-alueilla					

	Resurssit	erinomainen	hyvä	tydyttävä	heikko/ puut- teellinen	ei voi arvioida
17	työaikaresurssi / ajankäyttö					
18	tilat					
19	toimintavälineet ja -materiaalit					
20	toiminnasta tiedottaminen: esitteet, tiedotteet, mainokset, verkkosivut					

Sanallinen arviointi (kirjoitetaan kokonaisina lauseina)**a) vahvuudet**

b) kehittämisalueet**lisätietoja, esim. miksi tiettyä kriteeriä ei voitu arvioida**

Itsearviointiin osalta palautepalaveri pidetty . .20

Kopiot lomakkeesta

- työyhteisölle ja heidän esimiehelleen palautepalaverin jälkeen
- arvioinnin tekijät voivat pitää kopion itsellään (muista luottamuksellisuus)

Liite 9: Lähteen nuorisotilan viikko-ohjelma

Lähteen nuorisotilan toiminta				
MAANANTAI	TIISTAI	KESKIVIikko	TORSTAI	PERJANTAI
			Aamupalatoiminta Ruokala & nuorisotila 1.-9.lk 7.45-9.00	
	Välituntitoiminta Nuorisotila 6.lk 9.40-10.00	Välituntitoiminta Nuorisotila 6.lk 9.40-10.00	Välituntitoiminta Nuorisotila 6.lk 9.40-10.00	Välituntitoiminta Nuorisotila 6.lk 9.40-10.00
Välituntitoiminta Nuorisotila & liikuntasali 7.-9.lk 10.45-12.30	Välituntitoiminta Nuorisotila 7.-9.lk 10.45-12.30	Välituntitoiminta Nuorisotila & liikuntasali 7.-9.lk 10.45-12.30	Välituntitoiminta Nuorisotila & liikuntasali 7.-9.lk 10.45-12.30	Välituntitoiminta Nuorisotila & liikuntasali 7.-9.lk 10.45-12.30
			Toimintatunti Nuorisotila 4.lk 10.00-10.45	Toimintatunti Nuorisotila Erkkaluokat 12.30-14.00
After school Nuorisotila 4.-9.lk 14.00-16.00	After school Nuorisotila 4.-9.lk 14.00-16.00	After school Nuorisotila 4.-9.lk 14.00-16.00	After school Nuorisotila 4.-9.lk 14.00-16.00	
	Vapaa-ajantoiminta Lähteen monitoimitalo 4.-9.lk 16.00-19.00	Vapaa-ajantoiminta Lähteen monitoimitalo 4.-9.lk 16.00-19.00	Vapaa-ajantoiminta Lähteen monitoimitalo 4.-9.lk 16.00-19.00	Vapaa-ajantoiminta Lähteen monitoimitalo 4.-5.lk 16.00-18.00 6.lk 16.00-20.00 7.-9.lk 18.00-22.00
Lentopalloryhmä Liikuntasali 6.-9.lk 16.00-17.00	Voimistelu, Airtrack temppeilu Liikuntasali 4.-9.lk 16.00-17.00	Avoim toiminta Liikuntasali 4.-9.lk 14.00-19.00	Pickleballryhmä Liikuntasali 6.-9.lk 16.00-17.00	
Köksäys Lähteen monitoimitalo 6.-9.lk 16.30-18.00	Taidetoiminta Lähteen monitoimitalo 4.-9.lk 17.00-19.00	Monitoimiryhmä Lähteen monitoimitalo 4.-6.lk 14.30-16.30	Monitoimiryhmä Lähteen monitoimitalo 7.-9.lk 16.30-18.30	Taidetoiminta Lähteen monitoimitalo 4.-6.lk 16.30-17.45 7.-9.lk 19.00-21.00
		Kuntosali avoin Kuntosali 6.-9.lk 16.30-18.00	Lautapeliryhmä Lähteen monitoimitalo 4.-9.lk 15.00-17.00	
		Köksäys Lähteen monitoimitalo 4.-9.lk 16.30-18.00	Köksäys Lähteen monitoimitalo 4.-6.lk 17.00-18.30	Avoim toiminta Liikuntasali 7.-9.lk 19.00-21.30
		Kellariklubi Lähteen monitoimitalo 4.-9.lk 17.00-19.00		

Liite 11: Lahden koulunuorisotyö, opinnäytetyön tuloksia 2021

Lahden
koulunuorisotyö, opin